

32002L0022

L 108/51

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

2002 4 24

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2002/22/EB

2002 m. kovo 7 d.

dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis
(Universaliųjų paslaugų Direktyva)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 95 straipsnį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽³⁾,laikydami 251 straipsnyje nustatytos tvarkos ⁽⁴⁾,

kadangi:

- (1) Telekomunikacijų sektoriaus liberalizavimas ir didėjanti ryšių paslaugų konkurencija bei pasirinkimas eina koją į koją su pastangomis sukurti suderintą reguliavimo sistemą, kuri užtikrintų universaliųjų paslaugų teikimą. Universaliųjų paslaugų sąvoka turėtų plėtotis ir atspindėti technologijos, rinkos ir paslaugų gavėjų paklausos pokyčius. Reguliavimo sistema, sudaryta visiškam telekomunikacijų rinkos liberalizavimui Bendrijoje 1998 m., nustatė minimalią universaliųjų paslaugų įpareigojimų apimtį ir jų sąnaudų apskaičiavimo bei finansavimo taisykles.
- (2) Pagal Sutarties 153 straipsnį Bendrija turi prisidėti prie vartotojų apsaugos.
- (3) Bendrija ir jos valstybės narės, remdamosi susitarimu su Pasaulio prekybos organizacija (PPO) dėl pagrindinių telekomunikacijų, prisiėmė išpareigojimus dėl telekomunikacijų tinklų ir paslaugų reguliavimo sistemos. Bet kuris PPO narys turi teisę nustatyti, kokią universaliųjų paslaugų

prievolę jis nori išlaikyti. Tokie įpareigojimai patys savaime nelaikomi antikonkurenciniais, jei jie administruojami skaidriai, be diskriminacijos ir konkurencijos atžvilgiu neutraliu būdu ir nenustato didesnių nei būtina prievolių tai universaliajai paslaugai, kurią valstybė narė nustatė.

- (4) Teikiant universaliasias paslaugas (tai yra apibrėžtą minimalų paslaugų rinkinį visiems galutiniams paslaugų gavėjams prieinama kaina), kai kurios paslaugos kai kuriems galutiniams paslaugų gavėjams gali būti teikiamos skirtingomis nei rinkos kainomis. Tačiau kompensuojant įmonėms, paskirtoms teikti tokias paslaugas tokiomis aplinkybėmis, neturi būti iškraipoma konkurencija, jei paskirtosioms įmonėms kompensuojamos specifinės grynosios sąnaudos ir jei grynosios sąnaudos susigrąžinamos konkurencijos atžvilgiu neutraliu būdu.
- (5) Rinkoje, kur vyksta konkurencija, tam tikri įpareigojimai turėtų būti taikomi visoms įmonėms, teikiančioms viešai prieinamas telefono ryšio paslaugas fiksuotose vietose, o kiti įpareigojimai turėtų būti taikomi tik įmonėms, turinčioms didelę įtaką rinkoje ar paskirtoms universaliųjų paslaugų operatoriais.
- (6) Reguliavimui naudojamo tinklo galinis taškas — riba tarp elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo sistemos ir ryšių terminalo įrangos sistemos. Nustatyti tinklo galinio taško vietą — nacionalinės reguliavimo institucijos atsakomybė prireikus atitinkamų įmonių siūlymu.
- (7) Valstybės narės ir toliau turėtų užtikrinti, kad II skyriuje išvardytos nurodytos kokybės paslaugos būtų teikiamos visiems galutiniams paslaugų gavėjams jų teritorijoje, nepriklausomai nuo geografinės vietos ir, atsižvelgus į konkrečias nacionalines sąlygas, prieinama kaina. Valstybės narės, atsižvelgdamos į universaliųjų paslaugų įpareigojimus ir nacionalines sąlygas, gali taikyti vartotojams kaimo vietovėse ir geografiškai izoliuotose vietovėse specifines priemones siekdamos užtikrinti vartotojų galimybę naudotis II skyriuje išvardytomis paslaugomis ir tų paslaugų prieinamas kainas, taip pat tomis pačiomis sąlygomis užtikrinti galimybę tomis paslaugomis naudotis

⁽¹⁾ OL C 365 E, 2000 12 19, p. 238 ir OL C 332 E, 2001 11 27, p. 292.

⁽²⁾ OL C 139, 2001 5 11, p. 15.

⁽³⁾ OL C 144, 2001 5 16, p. 60.

⁽⁴⁾ 2001 m. birželio 13 d. Europos Parlamento nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje), 2001 m. rugsėjo 17 d. Tarybos bendroji pozicija (OL C 337, 2001 11 30, p. 55) ir 2001 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento sprendimas (dar nepaskelbtas Oficialiajame leidinyje). 2002 m. vasario 14 d. Tarybos sprendimas.

- senyvo amžiaus žmonėms, žmonėms su negalia ir turintiems specialių socialinių poreikių. Į tokias priemones taip pat gali įeiti priemonės, skirtos tiesiogiai vartotojams, turintiems specialių socialinių poreikių, teikiant nurodytiems vartotojams paramą, pavyzdžiui, specialiomis priemonėmis, skiriamomis išnagrinėjus individualius prašymus, pavyzdžiui, dėl skolų sumokėjimo.
- (8) Pagrindinis universaliųjų paslaugų reikalavimas — paslaugų gavėjų prašymu teikti jiems sujungimą su viešuoju telefono ryšio tinklu fiksuotoje vietoje prieinama kaina. Šis reikalavimas taikomas vienam siaurajuosčiam tinklo sujungimui, kurį valstybės narės gali apriboti pagrindine galutinio paslaugų gavėjo vieta/gyvenamąja vieta, bet šis reikalavimas netaikomas skaitmeniniam visuminių paslaugų tinklui (ISDN), kur gali būti du ar daugiau sujungimų, naudotinų vienu ir tuo pačiu metu. Neturėtų būti jokių suvaržymų dėl techninių priemonių, kuriomis teikiamas sujungimas, leidžiant naudoti ir laidines, ir nelaidines technologijas, ir jokių suvaržymų dėl priemonių, kuriomis operatoriai vykdo kai kuriuos ar visus įpareigojimus teikti universaliąsias paslaugas. Sujungus su viešuoju telefono ryšio tinklu fiksuotoje vietoje, turėtų būti galima užtikrinti tokį kalbos ir duomenų ryšį, kuris leistų naudotis operatyviomis kompiuterinio ryšio (*online*) paslaugomis, kokias teikia viešas internetas. Greitis, kuriuo konkretus paslaugų gavėjas gali susijungti su internetu, priklauso nuo daugelio veiksnių, įskaitant interneto teikėjo (teikėjų) sujungiamumą ir taikomąsias programas, naudojamas sujungimui. Duomenų srauto dydis, kurį galima perduoti viena siaurajuoste jungtimi su viešuoju telefono ryšio tinklu, priklauso nuo abonento terminalo įrangos pajėgumo ir nuo sujungimo. Dėl to netikslinga Bendrijos lygiu nustatyti konkrečius duomenų ar bitų reikalavimus. Dabartiniai balso juostos modemai paprastai užtikrina 56 kbit/s duomenų perdavimo greitį ir gali automatiškai prisiderinti prie kintamos linijos kokybės, vadinasi, faktiškas duomenų perdavimo greitis gali būti mažesnis nei 56 kbit/s. Viena vertus, reikalingas lankstumas, kad valstybės narės galėtų imtis priemonių, kai būtina užtikrinti, kad sujungus galėtų būti palaikomas toks duomenų greitis, antra vertus, kad valstybės narės galėtų atitinkamai atvejais leisti mažesnius greičius nei 56 kbit/s, kad būtų galima, pavyzdžiui, išnaudoti bevielės technologijas (įskaitant judriojo belaidžio ryšio tinklus) universalioms paslaugoms teikti didesnei gyventojų daliai. Tai gali būti ypač svarbu kai kuriose stojančiose šalyse, kur tradicinio telefono ryšio skverbtis yra palyginti nedidelė. Konkrečiais atvejais, kai sujungimo su viešuoju telefonijos tinklu fiksuotoje vietoje aiškiai nepakanka patenkinamai prieigai prie interneto išlaikyti, valstybės narės turėtų galėti reikalauti, kad sujungimas būtų tokio lygio kaip ir daugumos abonentų ir kad jis palaikytų duomenų perdavimo greičius, kurių pakanka prieigai prie interneto. Kai dėl tokių specifinių priemonių atitinkamiems vartotojams atsiranda grynųjų sąnaudų prievolės, jas galima įtraukti į įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas grynųjų sąnaudų apskaičiavimą.
- (9) Šios direktyvos nuostatos nekluduoja valstybėms narėms paskirti skirtingas įmones tam tikriems tinklų ir universaliųjų paslaugų elementams teikti. Gali būti reikalaujama, kad paskirtosios įmonės, teikiančios tinklų elementus, užtikrintų tokią konstrukciją ir priežiūrą, kokia yra būtina ir proporcinga visiems pagrįstiems prašymams susijungti su viešuoju telefono ryšio tinklu fiksuotoje vietoje ir gauti viešai prieinamas telefono ryšio paslaugas fiksuotoje vietoje.
- (10) Prieinamos kainos reiškia kainą, kurią nustato valstybės narės nacionaliniu lygiu atsižvelgdamos į konkrečias nacionalines sąlygas; gali būti nustatomi bendri tarifai nepriklausomai nuo vietos arba specialūs tarifai mažas pajamas gaunantiems paslaugų gavėjams. Prieinamos kainos siejamos su atskirų vartotojų galėjimu tvarkyti ir valdyti savo išlaidas.
- (11) Abonentų knygos informacija ir informacijos apie abonentus teikimo paslaugos — svarbi viešai prieinamų telefono ryšio paslaugų priemonė, sudaranti universaliųjų paslaugų įpareigojimo dalį. Paslaugų gavėjai ir vartotojai pageidauja išsamių abonentų knygų ir informacijos apie abonentus teikimo paslaugos, kuri apimtų visus į sąrašą įrašytus abonentus ir jų numerius (įskaitant fiksuotus ir mobiliuosius numerius), ir nori, kad ši informacija būtų teikiama visiems vienodomis sąlygomis. 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/66/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos telekomunikacijų sektoriuje ⁽¹⁾ užtikrina abonentų teisę į privatumą, įrašant jų asmens duomenis į viešą abonentų knygą.
- (12) Piliečiams svarbu, kad būtų pakankamai taksofonų, o paslaugų gavėjams — kad jie galėtų paskambinti nemokamai skubaus iškvietimo telefono numeriais, ypač vienu Europos skubaus iškvietimo telefono numeriu („112“) iš bet kurio telefono, įskaitant ir taksofonus, nenaudodami jokios mokė jimpriemonės. Dėl nepakankamos

(1) OL L 24, 1998 1 30, p. 1.

informacijos apie numerį „112“ piliečiai netenka papildomos saugos galimybės, kurią užtikrina šis numeris Europos mastu, ypač jiems keliaujant kitose valstybėse narėse.

- (13) Valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių paslaugų gavėjams su negalia ir paslaugų gavėjams, turintiems specialių socialinių poreikių, užtikrinti visų viešųjų telefono ryšio paslaugų prieigą fiksuotose vietose ir jų prieinamas kainas. Specialių paslaugų gavėjams su negalia skirtų priemonių sąrašė galėtų būti prieinami taksofonai, teksto taksofonai ar kitos lygiavertės priemonės kurtiesiems ir kalbos sutrikimus turintiems asmenims, tokios nemokamos paslaugos kaip informacijos apie abonentus teikimas ar panašios priemonės akliesiems ar silpnaregiams ir sąskaitų teikimas specialiu formatu akliesiems ir silpnaregiams jų prašymu. Gali reikėti taikyti specialias priemones, kad žmonėms su negalia ir turintiems specialių socialinių poreikių būtų prieinamos pagalbos paslaugos, „112“, ar suteikti jiems panašią kaip ir kitiems paslaugų gavėjams galimybę rinktis iš kelių skirtingų operatorių ar paslaugų teikėjų. Yra sukurti daugelio parametru paslaugų kokybės standartai, pagal kuriuos galima įvertinti abonentų gaunamų paslaugų kokybę ir kaip įmonės, įpareigtos teikti universaliąsias paslaugas, laikosi tų standartų. Kol kas nėra paslaugų, skirtų žmonėms su negalia, kokybės standartų. Būtina nustatyti žmonėms su negalia teikiamų paslaugų standartus ir atitinkamus parametrus, kaip numatyta šios direktyvos 11 straipsnyje. Be to, kai tokie standartai ir parametrai bus nustatyti, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų galėti reikalauti, kad duomenys apie teikiamų paslaugų kokybę būtų skelbiami. Universaliųjų paslaugų teikėjas neturėtų imtis priemonių, kurios trukdytų paslaugų gavėjams kartu su jo teikiamomis paslaugomis, sudarančiomis universaliųjų paslaugų dalį, pasinaudoti ir kitų operatorių bei paslaugų teikėjų paslaugomis.

- (14) Viešojo telefono ryšio tinklo prieiga fiksuotoje vietoje ir galimybė juo naudotis yra tokia svarbi, kad turėtų būti prieinama bet kuriam asmeniui, kuris to pagrįstai reikalauja. Pagal subsidiarumo principą valstybės narės, taikydamos objektyvius kriterijus ir atsižvelgdamos atitinkamais atvejais į įmonių galimybes ir norą prisiimti visus ar dalį įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas, turi nuspręsti, kurios įmonės yra įpareigojamos teikti universaliąsias paslaugas pagal šią direktyvą. Svarbu, kad įpareigojimais teikti universaliąsias paslaugas būtų vykdomi kuo veiksmingiau ir paslaugų gavėjai mokėtų tokias kainas, kurios atitiktų veiksmingo paslaugų teikimo sąnaudas. Taip pat svarbu, kad universaliųjų paslaugų teikėjai išlaikytų tinklo vientisumą bei paslaugų tęstinumą ir kokybę. Didesnė

konkurencija ir pasirinkimas sudaro galimybes kitoms įmonėms, ne tik tom, kurios turi didelę įtaką rinkoje, prisiimti visus ar dalį universaliųjų paslaugų įpareigojimų. Todėl kai kuriais atvejais, taikant konkurenciją ir lyginimu pagrįstas atrankos procedūras, universaliųjų paslaugų įpareigojimai galėtų būti skiriami operatoriams, kurie ekonomiškiausiai teikia prieigą ir paslaugas. Leidimuose teikti viešai prieinamas paslaugas tokie atitinkami įpareigojimai galėtų būti numatyti kaip viena iš sąlygų.

- (15) Valstybės narės turėtų stebėti vartotojų padėtį, kaip jie naudojami viešai prieinamomis telefono ryšio paslaugomis, ypač kreipti dėmesį į tai, ar jų kainos yra prieinamos. Telefono ryšio paslaugos prieinama kaina yra susijusi su paslaugų gavėjų gaunama informacija apie telefono naudojimo sąnaudas ir telefono naudojimo kainą palyginti su kitomis paslaugomis, taip pat susijusi ir su jų galimybe kontroliuoti savo išlaidas. Todėl prieinama kaina reiškia tam tikros galios suteikimą vartotojams, nustatant tam tikrus įpareigojimus įmonėms, paskirtoms vykdyti universaliųjų paslaugų įpareigojimus. Tokie įpareigojimai — iki tam tikro lygio detalizuotos sąskaitos, galimybė vartotojams blokuoti tam tikrus skambučius (pavyzdžiui, brangius skambučius) ir papildomai apmokamas paslaugų tarnybas), galimybė vartotojams kontroliuoti savo išlaidas taikant išankstinį apmokėjimą ir galimybė vartotojams iš anksto žinoti sujungimo mokestį. Tokias priemones, atsižvelgiant į rinkos pokyčius, gali reikėti persvarstyti ir keisti. Pagal dabartines sąlygas nereikalaujama, kad operatoriai, kuriems nustatyti universaliųjų paslaugų įpareigojimai, praneštų abonentams apie iš anksto nustatyto išlaidų limitą viršijimą ar neįprastą naudojimąsi telefonu. Ateityje persvarstant atitinkamas įstatymų nuostatas, reikėtų apsvarstyti, ar reikia apie tai įspėti abonentus.

- (16) Išskyrus atvejus, kai nuolatos vėluojama apmokėti telefono sąskaitas ar jos visai neapmokamos, vartotojų būtina apsaugoti, kad jie nebūtų iškart atjungiami nuo tinklo už tai, kad neapmokėjo sąskaitos, ypač tais atvejais, kai kyla ginčai dėl didelių sąskaitų už brangias paslaugas, vartotojams turėtų būti ir toliau prieinamos pagrindinės telefono ryšio paslaugos, kol bus išspręstas ginčas. Valstybės narės gali nuspręsti, kad tokia prieiga gali būti ir toliau teikiama, jei abonentas mokės linijos nuomos mokestį.

- (17) Kokybė ir kaina — pagrindiniai veiksniai konkurencinėje rinkoje, todėl nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų galėti kontroliuoti įmonių, įpareigotų teikti universaliąsias paslaugas, tų paslaugų kokybę. Jei nacionalinės reguliavimo institucijos mano, kad dėl tokių įmonių

paslaugoskokybės jos turi imtis tam tikrų priemonių, jos tai turėtų galėti daryti. Nacionalinės reguliavimo institucijos taip pat turėtų galėti kontroliuoti paslaugų kokybę kitų įmonių, teikiančių viešuosius telefono ryšio tinklus ir (arba) viešai prieinamas telefono ryšio paslaugas vartotojams fiksuotose vietose.

(18) Tais atvejais, kai įrodoma, kad nuostolinga vykdyti universaliųjų paslaugų įpareigojimus arba kad gryniosios sąnaudos viršija įprastas komercines normas, valstybės narės prireikus turėtų nustatyti tokių įpareigojimų grynųjų sąnaudų finansavimo mechanizmus. Svarbu užtikrinti, kad įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas gryniosios sąnaudos būtų tinkamai apskaičiuojamos ir kad jų finansavimas kuo mažiau iškraipytų rinką bei įmonėms taikomas sąlygas ir neprieštarautų Sutarties 87 ir 88 straipsniam.

(19) Apskaičiuojant universaliųjų paslaugų grynąsias sąnaudas, reikėtų tinkamai atsižvelgti į sąnaudas ir pajamas bei nematerialią naudą, kurią įmonė gauna teikdama universaliąsias paslaugas, bet tai neturėtų trukdyti siekti bendro tikslo — kad kainų struktūros turi atitikti sąnaudas. Įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas gryniosios sąnaudos turėtų būti apskaičiuojamos skaidriai.

(20) Atsižvelgti į nematerialią naudą reiškia, kad, siekiant nustatyti bendras sąnaudų prievoles, reikėtų iš tiesioginių grynųjų sąnaudų teikiant universaliąsias paslaugas atimti pinigais įvertintą netiesioginę naudą, kurią įmonė gauna būdama universaliųjų paslaugų teikėja.

(21) Kai universaliosios paslaugos įpareigojimas įmonei yra nesąžininga prievolė, tikslinga valstybėms narėms leisti nustatyti veiksmingus grynųjų sąnaudų susigrąžinimo mechanizmus. Vienas būdas — universaliųjų paslaugų įpareigojimų sąnaudas susigrąžinti iš viešųjų lėšų. Taip pat protinga nustatytas grynąsias sąnaudas susigrąžinti skaidriomis priemonėmis iš visų paslaugų gavėjų skiriant įmonėms tam tikrus mokesčius. Valstybės narės turėtų galėti finansuoti universaliųjų paslaugų įvairių elementų grynąsias sąnaudas taikydamos įvairius mechanizmus ir (arba) finansuoti visų ar kai kurių elementų grynąsias sąnaudas taikydamos vieną atskirą mechanizmą ar jų derinį. Kai gryniosios sąnaudos susigrąžinamos iš įmonėms nustatytų mokesčių, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad mokesčiai joms būtų paskirstomi remiantis objektyviais, nediskriminaciniais kriterijais laikantis proporcingumo principo. Šis principas nekliaud valstybėms narėms naujus rinkos dalyvius, kurie turi nedidelę rinkos dalį, atleisti nuo tokių mokesčių. Bet kuris finansavimo mechanizmas

turėtų užtikrinti, kad rinkos dalyviai prisideda tik prie universaliųjų paslaugų įpareigojimų finansavimo, o ne prie kitokios veiklos, tiesiogiai nesusijusios su universaliųjų paslaugų įpareigojimo nustatymu, finansavimo. Sąnaudų susigrąžinimo mechanizmai bet kuriuo atveju turėtų atitikti Bendrijos teisės principus, o bendro naudojimo atveju ypač proporcingumo ir nediskriminavimo principų. Bet kuris finansavimo mechanizmas turėtų užtikrinti, kad paslaugų gavėjai vienoje valstybėje narėje nefinansuotų universaliųjų paslaugų sąnaudų kitoje valstybėje narėje, pavyzdžiui, kai skambinama iš vienos valstybės narės į kitą.

(22) Kai valstybės narės nusprendžia universaliųjų paslaugų įpareigojimų grynąsias sąnaudas finansuoti iš viešųjų lėšų, turėtų būti suprantama, kad į tokias lėšas įeina Vyriausybės biudžeto lėšos ir kitų viešų finansavimo šaltinių, pavyzdžiui, valstybinių loterijų, lėšos.

(23) Įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas gryniosios sąnaudos gali būti paskirstytos tarp visų ar tik tarp tam tikrų kategorijų įmonių. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad sąnaudų paskirstymo mechanizmas laikytųsi skaidrumo, mažiausio rinkos iškraipymo, proporcingumo ir nediskriminavimo principų. Mažiausias rinkos iškraipymas reiškia, kad sąnaudos turėtų būti susigrąžinamos taip, kad galutiniam paslaugų gavėjams tenkančios finansinės prievolės būtų kuo mažesnės, pavyzdžiui, kuo plačiau paskirstant įnašus į sąnaudas.

(24) Nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų įsitikinti, kad įmonės, turinčios naudos iš universaliųjų paslaugų finansavimo, pateiktų pakankamai išsamią informaciją apie konkrečius elementus, kuriems tokio finansavimo reikia, tam, kad būtų pagrįsti jų prašymai. Valstybių narių taikomos universaliųjų paslaugų įpareigojimų sąnaudų apskaičiavimo ir finansavimo schemas turėtų būti pateikiamos Komisijai patikrinti, ar jos neprieštarauja Sutarčiai. Paskirtieji operatoriai visuomet yra suinteresuoti padidinti įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas įvertintas grynąsias sąnaudas. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti įpareigojimams teikti universaliąsias paslaugas priskirtų sumų skaidrumą ir kontrolę.

(25) Ryšių rinkos ir toliau plėtojasi paslaugų ir techninių jų teikimo paslaugų gavėjams priemonių požiūriu. Universaliųjų paslaugų įpareigojimai, kurie apibrėžiami Bendrijos lygiu, turėtų būti reguliariai persvarstomi siekiant išsiaiškinti, ar nereikia siūlyti pakeisti jų apimties ar juos nustatyti iš naujo. Persvarstant reikėtų atsižvelgti į besikeičiančias socialines, komercines ir technologines sąlygas ir į tai, kad, pakeitus apimtį, būtina kartu įvertinti paslaugas, kurios pasidaro prieinamos didžiąjai gyventojų daliai, bei

- atkreipti dėmesį į socialinės atskirties pavojų tiems, kurie tų paslaugų neįpirks. Keičiant universaliųjų paslaugų įpareigojimų apimtį, būtina užtikrinti, kad tam tikros technologijos priemonės nebūtų dirbtinai skatinamos kitų sąskaita, kad sektoriaus įmonėms nebūtų nustatytos pernelyg didelės finansinės prievolės (taip keliant pavojų rinkos raidai ir naujovėms) ir kad nebūtų nustatomos pernelyg didelės finansinės prievolės vartotojams, turintiems mažesnes pajamas. Bet koks apimties pakeitimas automatiškai reiškia, kad bet kokios grynosios sąnaudos gali būti finansuojamos šioje direktyvoje leistinu būdu. Valstybėms narėms neleidžiama rinkos dalyviams nustatyti finansinių įnašų, susijusių su priemonėmis, kurios nepriskiriamos universaliųjų paslaugų įpareigojimams. Atskiros valstybės narės gali taikyti specialias priemones (nepriskiriamas universaliųjų paslaugų įpareigojimų apimtį) ir finansuoti jas pagal Bendrijos teisę, bet ne iš rinkos dalyvių surinktų įnašų.
- (26) Veiksmingesnė konkurencija visose prieigos ir paslaugų rinkose suteikia paslaugų gavėjams didesnę pasirinkimą. Veiksmingos konkurencijos ir pasirinkimo lygis Bendrijoje yra nevienodas, jis skiriasi ir pačiose valstybėse narėse tarp įvairių geografinių teritorijų ir prieigos bei paslaugų rinkų. Kai kurie paslaugų gavėjai gali visiškai priklausyti nuo prieigos ir paslaugų, kurias teikia įmonė, turinti didelę įtaką rinkoje. Apskritai skatinant ekonominį efektyvumą ir veiksmingą konkurenciją svarbu, kad paslaugos, kurias teikia didelę įtaką rinkoje turinčios įmonės, atitiktų sąnaudas. Dėl ekonominio efektyvumo ir socialinių priešasčių galutiniam paslaugų gavėjams taikomi tarifai turėtų atitikti paklausą ir sąnaudas, jei tai neiškraipo konkurencijos. Visuomet esama pavojaus, kad didelę įtaką rinkoje turinti įmonė gali trukdyti kitoms įmonėms įeiti į rinką ir iškreipti konkurenciją, pavyzdžiui, nustatydamas labai dideles arba per daug mažas kainas, privalomai grupuodamas mažmenines paslaugas ar nederamai teikdamas privilegijas tam tikriems vartotojams. Todėl nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų turėti galių tinkamai apsvarsčiusios kaip kraštutinę priemonę įmonei, turinčiai didelę įtaką rinkoje, taikyti tam tikrus mažmeninius reikalavimus. Siekti veiksmingos konkurencijos ir visuomeninių interesų, tokių kaip, pavyzdžiui, viešai prieinamų telefono ryšio paslaugų prieinamų kainų kai kuriems vartotojams, galima tokiomis priemonėmis kaip didžiausių ar vidutinių kainų įvairiems geografiniams regionams nustatymas ar kitomis panašiomis priemonėmis, taip pat ne reglamentavimo pobūdžio priemonėmis, pavyzdžiui, viešai prieinamais mažmeninių tarifų lyginimais. Kad nacionalinės reguliavimo institucijos galėtų atlikti savo reguliavimo pareigas šioje srityje, įskaitant tarifų kontrolės taikymą, būtina, kad jos galėtų susipažinti su sąnaudų apskaitos informacija. Tačiau reguliavimo kontrolė mažmeninėms paslaugoms turėtų būti taikoma tik tais atvejais, kai nacionalinės reguliavimo institucijos mano, kad atitinkamos didmeninės priemonės, operatoriaus pasirinkimas ar jo išankstinis pasirinkimas trukdytų užtikrinti veiksmingą konkurenciją ir visuomeninius interesus.
- (27) Kai nacionalinė reguliavimo institucija, ketindama taikyti kainų kontrolę, nustato įpareigojimus įdiegti sąnaudų apskaitos sistemą, ji pati gali atlikti metinį auditą siekdama įsitikinti, kad tos sąnaudų apskaitos sistemos laikomasi, jei ji turi atitinkamai kvalifikuotų darbuotojų, arba ji gali reikalauti, kad auditą atliktų kita nuo atitinkamo operatoriaus nepriklausoma kvalifikuota institucija.
- (28) Manoma, kad iki to laiko, kai nacionalinės reguliavimo institucijos pagal rinkos analizės procedūras, nustatytas 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo bendrosios sistemos (Pagrindų direktyva) ⁽¹⁾, nustatys, kad tokių nuostatų nebereikia, nes jų teritorijoje jau veikia pakankamai konkurencinė rinka, būtina užtikrinti, kad ir toliau būtų taikomos Bendrijos telekomunikacijų teisėje, ypač 1992 m. birželio 5 d. Tarybos direktyvoje 92/44/EEB dėl atvirojo tinklo teikimo nuostatos taikymo skirtosioms linijoms ⁽²⁾ nustatytos nuostatos dėl minimalaus skirtųjų linijų paslaugų rinkinio. Konkurencijos intensyvumas įvairiose skirtųjų linijų rinkose jų minimalaus rinkinio atžvilgiu ir įvairiose teritorijos dalyse yra tikriausiai skirtingas. Atlikdama rinkos analizę, nacionalinė reguliavimo institucija turėtų atskirai vertinti kiekvienos rinkos skirtųjų linijų minimalų rinkinį ir atsižvelgti į geografinį veiksni. Skirtųjų linijų paslaugos yra privalomos paslaugos, kurias privalu teikti be jokio kompensacijų mechanizmo. Teikiant skirtųjų linijų paslaugų daugiau, nei reikalinga pagal minimalų jų rinkinį, turėtų būti taikomos bendros mažmeninio reguliavimo nuostatos, o ne specialūs reikalavimai, skirti minimalaus rinkinio teikimui.
- (29) Nacionalinės reguliavimo institucijos, atsižvelgdamos į atitinkamos rinkos analizę, taip pat gali reikalauti, kad didelę įtaką rinkoje turintys mobilieji operatoriai savo abonentams leistų gauti bet kurio susijungusio viešai prieinamų telefono ryšio paslaugų teikėjo teikiamas paslaugas atskirais skambučiais ar išankstinio pasirinkimo būdu.

⁽¹⁾ OL L 108, 2002 4 24, p. 33.

⁽²⁾ OL L 165, 1992 6 19, p. 27. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos sprendimu Nr. 98/80/EB (OL L 14, 1998 1 20, p. 27).

- (30) Sutartys — paslaugų gavėjams ir vartotojams svarbi priemonė, užtikrinanti būtiną informacijos skaidrumo lygį ir teisinę kontrolę. Konkurencinėje aplinkoje dauguma paslaugų teikėjų sudaro su savo klientais sutartis todėl, kad taip pageidautina dėl komercinių priežasčių. Be šios direktyvos nuostatų, vartotojų sandoriams dėl elektroninių tinklų ir paslaugų taikomi galiojantys Bendrijos teisės vartotojų apsaugos reikalavimai, susiję su sutartimis, ypač 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų vartotojų sutartyse ⁽¹⁾ ir 1997 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/7/EB dėl vartotojų apsaugos nuotolinėse sutartyse ⁽²⁾ nuostatose numatyti reikalavimai. Konkrečiai kalbant, sutartiniuose santykiuose su tiesioginiu telefono ryšio paslaugų teikėju vartotojai turėtų turėti minimalų teisinio užtikrinimo lygį, t. y. jų sutartyse turėtų būti nurodytos sutarties sąlygos, paslaugų kokybė, sutarties ir paslaugos nutraukimo sąlygos, kompensacijos priemonės ir ginčų sprendimas. Kai sutartis su vartotojais sudaro ne tiesioginis telefono ryšio paslaugos teikėjas, o kiti paslaugos teikėjai, į tokias sutartis įrašoma tokia pat informacija. Priemonės, skirtos užtikrinti kainų, tarifų, sąlygų ir reikalavimų skaidrumą, padidina vartotojų galimybę daryti optimalius pasirinkimus ir turėti kuo daugiau naudos iš konkurencijos.
- (31) Galutiniams paslaugų gavėjams turėtų būti prieinama vieša informacija apie ryšių paslaugas. Valstybės narės turėtų galėti stebėti savo teritorijoje teikiamų paslaugų kokybę. Nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų galėti sistemingai rinkti informaciją apie savo teritorijoje siūlomų paslaugų kokybę remdamosi kriterijais, leidžiančiais lyginti paslaugos teikėjus ir valstybes nares. Tikėtina, kad ryšių paslaugas konkurencinėje aplinkoje teikiančios įmonės dėl komercinių priežasčių teiks pakankamą ir naujausią informaciją apie viešai prieinamas savo paslaugas. Vis dėlto nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų galėti reikalauti, kad tokia informacija būtų skelbiama, jei aišku, kad tokia informacija nėra lengvai prieinama visuomenei.
- (32) Galutiniams paslaugų gavėjams turėtų būti užtikrinta visos Bendrijoje parduodamos įrangos sąveika priimant skaitmeninę televiziją. Valstybės narės turėtų galėti reikalauti, kad tokiai įrangai būtų taikomi minimalūs suderinti standartai. Retkarčiais tokie standartai galėtų būti keičiami derinant juos su technologijos ir rinkos pokyčiais.
- (33) Pageidautina, kad vartotojai turėtų visas galimybes prijungti savo skaitmeninius televizorius. Sąveika
- dinamiškose rinkose — kintama sąvoka. Standartizacijos institucijos turėtų stengtis kuo labiau užtikrinti, kad atitinkami standartai keistųsi kartu su atitinkamomis technologijomis. Taip pat svarbu užtikrinti, kad televizoriuose būtų konektoriai, kurie galėtų perduoti visus skaitmeninio signalo elementus, įskaitant garso ir vaizdo srautus, sąlyginę informacijos prieigą, informaciją apie paslaugas, taikomųjų programų sąsajos (API) informaciją ir kopijos apsaugos informaciją. Todėl ši direktyva užtikrina, kad atviros skaitmeninių televizorių sąsajos funkcionalumo neribotų tinklų operatoriai, paslaugų teikėjai ir įrangos gamintojai, ir jis galėtų plėtotis kartu su technologijų plėtra. Teikiant skaitmeninės interaktyvios televizijos vaizdo ir pristatymo paslaugas, pripažįstama, kad bendro standarto įdiegimas per rinkos mechanizmą yra naudingas vartotojui. Valstybės narės ir Komisija gali imtis su sutartimi suderintų iniciatyvų, kad taip viskas ir vyktų.
- (34) Visi galutiniai paslaugų gavėjai ir toliau turėtų turėti prieigą prie operatoriaus pagalbos paslaugų, nesvarbu, kokia organizacija teiktų prieigą prie viešojo telefono ryšio tinklo.
- (35) Informacijos apie abonentus teikimo paslaugos ir abonentų knygos jau įtrauktos į konkurenciją. Šios direktyvos nuostatos papildoma Direktyvos 97/66/EB nuostata suteikdamos abonentams teisę turėti savo asmens duomenis spausdintoje ar elektroninėje abonentų knygoje. Visi paslaugos teikėjai, kurie skiria telefono numerius savo abonentams, privalo užtikrinti, kad atitinkama informacija būtų prieinama sąžiningu, nediskriminavimo ir sąnaudas atitinkančiu būdu.
- (36) Svarbu, kad paslaugų gavėjai galėtų nemokamai iš bet kurio telefono, įskaitant taksofonus, be jokios mokėjimo priemonės paskambinti vienu Europos skubaus iškviatimo telefono numeriu „112“ ir bet kuriuo kitu nacionaliniu ypatingiems atvejams skirtu numeriu. Valstybės narės jau turėtų būti įdiegusios būtinas geriausiai tokioms sistemoms tinkamas organizacines priemones, užtikrinančias, kad į skambučius tuo numeriu būtų tinkamai atsakoma ir jie būtų tinkamai tvarkomi. Jei bus garantuojamas skambučių ir duomenų perdavimas atitinkamoms ypatingosioms tarnyboms, tų tarnybų gaunama informacija apie skambinamojo vietovę leis gerinti „112“ paslaugų gavėjų apsaugą bei saugumą, o pačioms ypatingosioms tarnyboms, kiek leidžia technologija, padės atlikti savo pareigas. Tokios informacijos priėmimas ir naudojimas turėtų atitikti atitinkamus Bendrijos teisės aktus dėl asmens duomenų tvarkymo. Nuoseklus informacijos technologijų tobulinimas vis

⁽¹⁾ OL L 95, 1993 4 21, p. 29.

⁽²⁾ OL L 144, 1997 6 4, p. 19.

daugiau leis prieinomis kainomis vienu metu apdoroti keletą kalbų tinkle. Tai savo ruožtu užtikrins papildomą Europos piliečių, skambinančių skubaus iškvietimo telefono numeriu „112“, saugą.

(37) Europos piliečiams ir Europos įmonėms labai svarbu turėti lengvą prieigą prie tarptautinių telefono ryšio paslaugų. Bendrijai jau yra nustatytas standartinis tarptautinės telefono prieigos kodas — „00“. Skambučiams tarp kaimyninių vietovių, esančių kitose valstybėse narėse, galima nustatyti ar toliau naudoti specialius būdus. Tarptautinė telekomunikacijų sąjunga pagal savo rekomendaciją E.164 Europos telefonijos numeracijos erdvei (ETNS) nustatė kodą „3883“. Siekiant užtikrinti skambučių sujungimą su ETNS, viešuosius telefono ryšio tinklus eksploatuojančios įmonės turėtų užtikrinti, kad skambučiai, kuriems naudojamas kodas „3883“, būtų tiesiogiai ar netiesiogiai sujungiami su ETNS aptarnaujančiais tinklais, nurodytais atitinkamuose Europos telekomunikacijų standartų instituto (ETSI) standartuose. Tokių sujungimų turėtų reglamentuoti 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva) ⁽¹⁾ nuostatos.

(38) Galutinių paslaugų gavėjų prieiga prie visų numeracijos išteklių Bendrijoje — bendrajai rinkai gyvybingai svarbi prielaida. Čia turėtų įeiti nemokamas telefonas, padidintas mokestis ir kiti negeografiniai numeriai, išskyrus tuos atvejus, kai abonentas, kuriam skambinama, dėl komercinių priežasčių savo noru yra apribojęs prieigą iš tam tikrų geografinių vietovių. Tarifai, taikomi skambinant iš vietovės už atitinkamos valstybės narės ribų, nebūtinai turi būti tokie pat kaip, skambinant iš valstybės narės teritorijos.

(39) Šiuolaikiniai telefono komutatoriai paprastai turi toninio numerio rinkimo ir skambinančios linijos nustatymo priemones ir todėl galimybę naudoti šias priemones vis dažniau suteikia už nedidelį mokestį ar visai be jokio mokesčio. Toninis numerio rinkimas vis dažniau naudojamas paslaugų gavėjo ir specialių paslaugų bei aptarnavimo priemonių sąveikai, įskaitant ir pridėtinės vertės paslaugas, todėl, jei šios priemonės nėra, paslaugų gavėjui gali nepavykti pasinaudoti tokiomis paslaugomis. Nereikalaujama, kad valstybės narės suteikti įpareigojimą teikti šias priemones, jei jos jau yra prieinamos. Direktyva 97/66/EB apsaugo paslaugų gavėjų privatumą, kai jie gauna detalias sąskaitas, suteikdama jiems priemones apsaugoti savo teisę į privatumą, kai nustatoma skambinančioji linija. Šių paslaugų

plėtra visoje Europoje būtų naudinga vartotojams, ir todėl ši direktyva ją skatina.

(40) Numerio perkeliamumas yra pagrindinė priemonė, padedanti užtikrinti vartotojo pasirinkimo galimybes ir veiksmingą konkurenciją konkurencinėje telekomunikacijų aplinkoje: ji užtikrina, kad galutiniai paslaugų gavėjai, kurie to prašo, galėtų išlaikyti savo numerį (numerius) viešajame telefono ryšio tinkle, nesvarbu, kuri organizacija teikia paslaugą. Ši direktyva netaikoma tokiai priemonei, kuri taikoma tarp prijungimų prie viešųjų telefono ryšio tinklų fiksuotose ar nefiksuotose vietose. Tačiau valstybės narės gali taikyti nuostatas dėl numerių perkėlimo tarp tinklų, teikiančių paslaugas fiksuotoje vietoje ir judriojo ryšio tinklų.

(41) Numerių perkeliamumo poveikis yra žymiai didesnis, kai informacija apie tarifus, kurią gauna galutiniai paslaugų gavėjai, perkeliantys savo numerius, ir galutiniai paslaugų gavėjai, skambinantys tiems, kurie yra perkėlę savo numerius, yra skaidri. Įgyvendinant numerių perkeliamumą, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų skatinti, kur įmanoma, tarifų skaidrumą.

(42) Užtikrindamos, kad kaina už sujungimą, susijusį su numerių perkeliamumu, būtų pagrįsta sąnaudomis, nacionalinės reguliavimo institucijos gali taip pat atsižvelgti į kainas panašiose rinkose.

(43) Šiuo metu valstybės narės tinklams nustato tam tikrus privalomojo programų siuntimo įpareigojimus, paskirstant visuomenei radijo ir televizijos transliacijas. Valstybės narės, atsižvelgdamos į teisėtus visuomenės interesus, turėtų nustatyti proporcingus reikalavimus jų jurisdikcijoje esančioms įmonėms, bet tokie reikalavimai turėtų būti taikomi tik tais atvejais, kai yra būtina valstybių narių pagal Bendrijos teisę nustatytiems tikslams pasiekti, ir jie turėtų būti proporcingi, skaidrūs ir reguliariai persvarstomi. Valstybių narių nustatyti privalomojo programų siuntimo įpareigojimai turėtų būti pagrįsti, tai yra turėtų būti proporcingi ir skaidrūs atsižvelgiant į aiškiai apibrėžtus bendrus interesus, ir atitinkamai atvejais turėtų būti galima numatyti proporcingą atlygį. Į tokius privalomojo programų siuntimo įpareigojimus galėtų įeiti specialiai asmenų su negalia prieigai užtikrinti skirtų paslaugų perdavimas.

(44) Radijo ir televizijos transliacijos skirstymui naudojami tinklai apima kabelinius, palydovinius ir antžeminius transliacijos tinklus. Jie gali apimti ir kitus tinklus, jei nemažas galutinių paslaugų gavėjų skaičius naudoja tokius tinklus kaip pagrindinę priemonę radijo ir televizijos transliacijos priimti.

⁽¹⁾ OL L 108, 2002 4 24, p. 7.

- (45) Bendra elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo sistema netaikoma turinį teikiančioms paslaugoms, pavyzdžiui, siūlomiems garso ir televizijos transliacijų turinio paketams. Tokių paslaugų teikėjams vykdant tokią veiklą, universaliųjų paslaugų įpareigojimas neturėtų būti taikomas. Ši direktyva neturi įtakos su Bendrijos teise suderintoms priemonėms, kurios tokioms paslaugoms taikomos nacionaliniu lygiu.
- (46) Kai valstybė narė nori užtikrinti kitų specifinių paslaugų teikimą visoje savo teritorijoje, tokie įpareigojimai turėtų būti taikomi sąnaudų ekonomiško pagrindu, netaikant universaliųjų paslaugų įpareigojimų. Taigi valstybės narės gali taikyti papildomas su Bendrijos teise suderintas priemones (pavyzdžiui, siekdamas padėti plėtoti infrastruktūrą ir paslaugas tais atvejais, kai rinka nepakankamai atsižvelgia į galutinių paslaugų gavėjų ir vartotojų reikalavimus). Reaguodama į Komisijos elektroninės Europos iniciatyvą, 2000 m. kovo 23 ir 24 d. Lisabonos Europos Vadovų Taryba paragino valstybes nars užtikrinti, kad visos mokyklos turėtų prieigą prie interneto ir daugialypių išteklių.
- (47) Konkurencinėje aplinkoje nacionalinės reguliavimo institucijos, sprendamos klausimus, susijusius su galutinių paslaugų gavėjų teisėmis, turėtų atsižvelgti į suinteresuotų šalių, įskaitant paslaugų gavėjus ir vartotojus, nuomonę. Turėtų būti nustatytos veiksmingos procedūros ginčams tarp vartotojų ir įmonių, teikiančių viešai prieinamas ryšių paslaugas, nagrinėti. Valstybės narės turėtų visiškai atsižvelgti į 1998 m. kovo 30 d. Komisijos rekomendaciją 98/257/EB dėl atsakingoms už neteisminį vartotojų ginčų sprendimą institucijoms taikomų principų ⁽¹⁾.
- (48) Vienas iš tinkamų būdų geresnės kokybės standartams ir paslaugoms skatinti galėtų būti bendras reguliavimas. Bendram reguliavimui turėtų būti taikomi tie patys principai kaip ir formaliam reguliavimui, t. y. jis turėtų būti objektyvus, pateisinamas, proporcingas, nediskriminacinis ir skaidrus.
- (49) Ši direktyva turėtų numatyti tam tikrus vartotojų apsaugos elementus, įskaitant aiškias sutarčių sąlygas ir ginčų sprendimą bei tarifų skaidrumą vartotojams. Ji taip pat turėtų skatinti tokių elementų taikymą kitoms galutinių paslaugų gavėjų kategorijoms, ypač mažoms ir vidutinėms įmonėms.
- (50) Šios direktyvos nuostatos nekliudo valstybėms narėms imtis priemonių, kurios yra pateisinamos Sutarties 30 ir 46 straipsniais, ypač visuomenės saugumo, viešosios politikos ir visuomenės dorovės sumetimais.

- (51) Kadangi siūlomų veiksmų tikslo, būtent: nustatyti bendrą visiems Europos paslaugų gavėjams universaliųjų telekomunikacinių paslaugų lygį, suderinti viešųjų telefono ryšio tinklų prieigos ir naudojimo fiksuotoje vietoje bei susijusių viešai prieinamų telefono ryšio paslaugų sąlygas ir nustatyti elektroninių ryšių paslaugų, elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių reguliavimo suderintą sistemą, valstybės narės negali visiškai pasiekti, o dėl šių veiksmų masto bei poveikio jį galima geriau pasiekti Bendrijos lygiu, Bendrija gali taikyti priemones pagal subsidiarumo principą, nustatytą Sutarties 5 straipsnyje. Atsižvelgiant į tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą, šia direktyva nesiekama daugiau, nei būtina tiems tikslams pasiekti.
- (52) Šios direktyvos įgyvendinimui būtinos priemonės turėtų būti priimtos pagal 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimą 1999/468/EB, nustatantį Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką ⁽²⁾,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

TAIKYMO SRITIS, TIKSLAI IR SĄVOKOS

1 straipsnis

Taikymo sritis ir tikslai

1. Pagal Direktyvą 2002/21/EB (Pagrindų direktyva) ši direktyva skirta elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikimui galutiniams paslaugų gavėjams. Tikslas — visoje Bendrijoje užtikrinti geros kokybės viešai prieinamas paslaugas veiksmingos konkurencijos ir laisvo pasirinkimo sąlygomis ir reglamentuoti tokius atvejus, kai rinka nepakankamai tenkina galutinių paslaugų gavėjų poreikius.

2. Ši direktyva nustato galutinių paslaugų gavėjų teises ir viešai prieinamus elektroninių ryšių tinklus bei paslaugas teikiančių įmonių atitinkamus įpareigojimus. Siekdama užtikrinti universaliųjų paslaugų teikimą atviroje ir konkurencinėje rinkoje, ši direktyva apibrėžia minimalų nustatytos kokybės paslaugų rinkinį, kuris yra prieinamas visiems galutiniams paslaugų gavėjams priimtinais kainomis, atsižvelgiant į

⁽¹⁾ OL L 115, 1998 4 17, p. 31.

⁽²⁾ OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

konkrečias nacionalines sąlygas ir neiškraipant konkurencijos. Ši direktyva taip pat nustato įpareigojimus teikti tam tikras privalomas paslaugas, pavyzdžiui, mažmeninių skirtųjų linijų teikimą.

2 straipsnis

Sąvokos

Šioje direktyvoje vartojamos sąvokos, pateiktos Direktyvos 2002/21/EB 2 straipsnyje.

Taip pat vartojamos šios sąvokos:

- a) „taksofonas“ — plačiamai visuomenei prieinamas telefonas, už kurio naudojimą galima mokėti monetomis ir (arba) kredito (debito) kortelėmis, ir (arba) išankstinio mokėjimo kortelėmis, įskaitant korteles, naudojamas su surinkimo kodais.
- b) „viešasis telefono ryšio tinklas“ — elektroninių ryšių tinklas, naudojamas viešai prieinamoms telefono ryšio paslaugoms teikti; per jį tarp tinklo galinių taškų perduodamas balsas ir kitos ryšio formos, pavyzdžiui, faksimilės ir duomenys;
- c) „viešai prieinama telefono ryšio paslauga“ — visuomenei prieinama paslauga, skirta siųsti ir gauti nacionalinius ir tarptautinius skambučius, taip pat skirta užtikrinti prieigą prie pagalbos paslaugų, naudojant numerį ar numerius, nurodytus nacionaliniame ar tarptautiniame telefono ryšio numeracijos plane, o prireikus taip pat gali apimti vieną ar daugiau iš šių paslaugų: operatoriaus pagalbos teikimą, informacijos apie abonentus teikimą, abonentų knygos pateikimą, taksofono paslaugas, paslaugų teikimą specialiomis sąlygomis, specialių priemonių klientams su negalia ar turintiems specialių socialinių poreikių teikimą ir (arba) negeografines paslaugas;
- d) „geografinis numeris“ — nacionalinio numeracijos plano numeris, kurio tam tikroje skaitmeninėje struktūroje yra geografinė nuoroda, naudojama skambučiams nukreipti į fizinę tinklo galinio taško (NTP) vietą;
- e) „tinklo galinis taškas (NTP)“ — fizinis taškas, kuriame abonentui teikiama prieiga prie viešojo ryšių tinklo; tinkluose su komutavimu ir maršruto parinkimu nustatymu NTP įvardijamas konkrečiu tinklo adresu, kuris gali būti susijęs su abonentu numeriu ar pavarde;

- f) „negeografiniai numeriai“ — nacionalinio numeracijos plano numeris, kuris nėra geografinis numeris. Tai, *inter alia*, gali būti mobiliojo, nemokamo telefono ir telefono su papildomu mokesčiu numeriai.

II SKYRIUS

ĮPAREIGOJIMAI TEIKTI UNIVERSALIĄS PASLAUGAS, ĮSKAITANT SOCIALINIUS ĮPAREIGOJIMUS

3 straipsnis

Universalųjų paslaugų prieinamumas

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje, nepriklausomai nuo geografinės vietos ir atsižvelgiant į konkrečias nacionalines sąlygas, prieinama kaina visiems galutiniams paslaugų gavėjams būtų prieinamos nurodytos kokybės šioje direktyvoje nustatytos paslaugos.

2. Valstybės narės, laikydamosi objektyvumo, skaidrumo, proporcingumo ir nediskriminavimo principų, nustato veiksmingiausią ir tinkamiausią būdą, kuris užtikrintų universalųjų paslaugų įgyvendinimą. Jos stengiasi kuo labiau mažinti rinkos iškraipymus, ypač siekia, kad kainos ir kitos paslaugų teikimo sąlygos nesiskirtų nuo įprastų komercinių sąlygų, kartu saugodamos visuomenės interesus.

4 straipsnis

Prieigos fiksuotoje vietoje teikimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad visus pagrįstus prašymus dėl sujungimo fiksuotoje vietoje su viešuoju telefono ryšio tinklu ir prieigos prie viešai prieinamų telefono ryšio paslaugų fiksuotoje vietoje tenkintų bent viena įmonė.

2. Sujungimas galutiniam paslaugų gavėjui turi teikti galimybę siųsti ir gauti vietinius, nacionalinius ir tarptautinius telefono skambučius, fakso pranešimus ir duomenis tokiu pajėgumu, kokio pakanka veiksmingai interneto prieigai atsižvelgiant į daugumos abonentų naudojamas technologijas ir technologines galimybes.

5 straipsnis

Informacijos apie abonentus teikimo paslaugos ir abonentų knygos

1. Valstybės narės užtikrina:

- a) kad galutiniams paslaugų gavėjams būtų prieinama bent viena išsami atitinkamos institucijos patvirtintos formos abonentų knyga, kuri gali būti spausdinta, elektroninė ar abiejų rūšių ir būtų reguliariai atnaujinama bent kartą per metus;

b) kad visiems galutiniams paslaugų gavėjams, įskaitant taksofonų naudotojus, būtų prieinama bent viena išsami informacijos apie abonentus teikimo paslauga.

2. Laikantis Direktyvos 97/66/EB 11 straipsnio nuostatų, į abonentų knygas turi būti įrašyti visi viešai prieinamų telefono ryšio paslaugų abonentai.

3. Valstybės narės užtikrina, kad įmonė (įmonės), teikianti šio straipsnio 1 dalyje nurodytas paslaugas, taikytų nediskriminavimo principą tvarkant kitų įmonių jai pateiktai informacijai.

6 straipsnis

Taksofonai

1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo institucijos galėtų nustatyti įpareigojimus įmonėms garantuojant pakankamą taksofonų geografinę aprėptį, jų skaičių, prieinamumą žmonėms su negalia ir paslaugų kokybę, kad būtų galima patenkinti pagrįstus galutinių paslaugų gavėjų poreikius.

2. Valstybė narė užtikrina, kad jų reguliavimo institucija galėtų nutarti nenustatyti šio straipsnio 1 dalyje nurodytų įpareigojimų visoje savo teritorijoje ar jos dalyje, jei, pasikonsultavusi su suinteresuotomis šalimis, nurodytomis 33 straipsnyje, ji įsitikina, kad tokios priemonės ar palyginamos paslaugos yra plačiai prieinamos.

3. Valstybės narės užtikrina, kad būtų galima iš taksofonų, surinkus vieną Europos skubaus iškvietimo telefono numerį „112“ ar kitus nacionalinius skubaus iškvietimo numerius, skirtus ypatingiems atvejams, nemokamai ir be jokios mokėjimo priemonės paskambinti pagalbos tarnyboms.

7 straipsnis

Specialios paslaugų gavėjams su negalia skirtos priemonės

1. Valstybės narės atitinkamai atvejais imasi galutiniams paslaugų gavėjams su negalia skirtų priemonių siekdamos jiems užtikrinti tokias pat galimybes, kokias turi ir kiti galutiniai paslaugų gavėjai, gauti viešai prieinamas telefono ryšio paslaugas, kurios būtų jiems prieinamos kainos, įskaitant galimybę naudotis pagalbos paslaugomis, informacijos apie abonentus teikimo paslaugomis bei abonentų knygomis.

2. Valstybės narės, atsižvelgdamos į nacionalines sąlygas, gali taikyti specifines priemones siekdamos užtikrinti, kad galutiniai paslaugų gavėjai su negalia taip pat kaip ir dauguma kitų galutinių paslaugų gavėjų galėtų rinktis įmones ir paslaugų teikėjus.

8 straipsnis

Įmonių paskyrimas

1. Valstybės narės gali paskirti vieną ar kelias įmones universaliųjų paslaugų teikimui visoje nacionalinėje teritorijoje

užtikrinti, kaip nurodyta 4, 5, 6 ir 7 straipsniuose ir atitinkamai atvejais 9 straipsnio 2 dalyje. Valstybės narės gali paskirti skirtingas įmones ar įmonių grupes atskiriems skirtingiems universaliųjų paslaugų elementams teikti ir (arba) aprėpti skirtingas nacionalinės teritorijos dalis.

2. Skirdamos įmones universaliosioms paslaugoms teikti visoje teritorijoje ar jos dalyje, valstybės narės taiko veiksmingą, objektyvų, skaidrų ir nediskriminacinį mechanizmą, kad a priori gali būti paskirta bet kuri įmonė. Paskyrimo metodai užtikrina, kad universaliosios paslaugos bus teikiamos ekonominiu požiūriu efektyviai, ir jie gali būti naudojami kaip priemonė universaliųjų paslaugų įpareigojimų grynosioms sąnaudoms nustatyti pagal 12 straipsnį.

9 straipsnis

Tarifų prieinamumas

1. Nacionalinės reguliavimo institucijos kontroliuoja 4, 5, 6 ir 7 straipsniuose nurodytų universaliųjų paslaugų įpareigojimų, kuriuos vykdo paskirtosios įmonės, mažmeninių tarifų pasikeitimus ir lygi, lygindamos su nacionalinėmis vartotojų kainomis ir pajamomis.

2. Valstybės narės, atsižvelgdamos į nacionalines sąlygas, gali reikalauti, kad paskirtosios įmonės vartotojams pateiktų tarifų pasirinkimo galimybes ar paketus, kurie skiriasi nuo įprastomis komercinėmis sąlygomis taikomų tarifų, visų pirma siekdamos užtikrinti, kad mažas pajamas ar specialius socialinius poreikius turintys asmenys galėtų naudotis viešai prieinama telefono ryšio paslauga.

3. Numatydamas, kad paskirtosios įmonės privalo suteikti specialių tarifų pasirinkimo galimybes arba laikytis nustatytų aukščiausių ar vidutinių pagal geografinius rajonus kainų ar kitų panašių reikalavimų, valstybės narės taip pat gali užtikrinti, kad, nustačius, jog tam tikri vartotojai turi mažas pajamas ar specialius socialinius poreikius, jiems būtų teikiama parama.

4. Valstybės narės gali reikalauti, kad, atsižvelgiant į nacionalines sąlygas, įmonės, turinčios įpareigojimus pagal 4, 5, 6 ir 7 straipsnius, visoje teritorijoje taikytų bendrus tarifus, įskaitant vidutines pagal geografinius rajonus kainas, arba neviršytų didžiausių nustatytų kainų.

5. Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad tais atvejais, kai paskirtoji įmonė yra įpareigota teikti specialių tarifų

pasirinkimo galimybes, taikyti bendrus tarifus, įskaitant vidutines pagal geografinius rajonus kainas, arba neviršyti nustatytų didžiausių kainų, sąlygos būtų visiškai skaidrios, skelbiamos ir taikomos be jokios diskriminacijos. Nacionalinės reguliavimo institucijos gali reikalauti, kad būtų pakeistos ar atšauktos specifinės schemos.

10 straipsnis

Išlaidų kontrolė

1. Valstybės narės užtikrina, kad paskirtosios įmonės, teikdamos papildomas priemones ir paslaugas šalia tų, kurios yra nurodytos 4, 5, 6 ir 7 straipsniuose ir 9 straipsnio 2 dalyje, nustatytų tokių sąlygų ir reikalavimų, kad abonentui nereikėtų mokėti už priemones ir paslaugas, kurios nėra būtinos arba kurios nėra būtinos tai paslaugai, kurios abonentas prašo.

2. Valstybės narės užtikrina, kad paskirtosios įmonės, turinčios įpareigojimus pagal 4, 5, 6 ir 7 straipsnius ir 9 straipsnio 2 dalį, teiktų specifines I priedo A dalyje nurodytas priemones ir paslaugas, kad abonentai galėtų stebėti ir kontroliuoti išlaidas ir išvengti nepagrįsto paslaugos nutraukimo.

3. Valstybės narės užtikrina, kad atitinkama institucija visoje teritorijoje ar tam tikroje jos dalyje galėtų atsisakyti šio straipsnio 2 dalyje nurodytų reikalavimų, jei įsitikina, kad tokios priemonės yra plačiai prieinamos.

11 straipsnis

Paskirtųjų įmonių teikiamos paslaugos kokybė

1. Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad visos paskirtosios įmonės, turinčios įpareigojimus pagal 4, 5, 6 ir 7 straipsnius ir 9 straipsnio 2 dalį, skelbtų pakankamą ir naujausią informaciją apie savo veiklos, susijusios su universaliosiomis paslaugomis, rezultatus, kurioje apibūdintų paslaugos kokybės parametrus, nustatymus ir vertinimo metodus, nurodytus III priede. Paskelbta informacija taip pat pateikiama nacionalinei reguliavimo institucijai.

2. Tais atvejais, kai yra sukurti atitinkami parametrai, nacionalinės reguliavimo institucijos, *inter alia*, gali nurodyti papildomus paslaugos kokybės standartus, pagal kuriuos būtų galima įvertinti įmonės teikiamas galutiniams paslaugų gavėjams su negalia ir vartotojams su negalia paslaugas. Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad informacija apie tai, kaip įmonės paslaugos atitinka šiuos parametrus, būtų skelbiama ir pateikiama nacionalinei reguliavimo institucijai.

3. Be to, siekdama užtikrinti, kad galutiniams paslaugų gavėjams ir vartotojams būtų prieinama išsami informacija, kuria lengva naudotis ir kurią galima palyginti su kita panašia informacija, nacionalinė reguliavimo institucija gali nurodyti privalomos skelbti informacijos turinį, formą ir būdą.

4. Nacionalinės reguliavimo institucijos įmonėms, privalančioms teikti bent 4 straipsnyje nurodytas universaliąsias paslaugas, gali nustatyti siektinus rezultatus. Nustatydamos tokius siektinus rezultatus, nacionalinės reguliavimo institucijos atsižvelgia į suinteresuotų šalių nuomonę, ypač tų, kurios nurodytos 33 straipsnyje.

5. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo institucijos galėtų stebėti, kaip paskirtosios įmonės vykdo siektinų rezultatų planus.

6. Įmonei nuolatos nevykdant tokių planų, gali būti imamasi specialių priemonių pagal 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (Leidimų direktyva) ⁽¹⁾. Nacionalinės reguliavimo institucijos, siekdamos užtikrinti įmonės, įpareigtos teikti universaliąsias paslaugas, teikiamų duomenų tikslumą ir palyginamumą, gali pareikalauti, kad būtų atliktas nepriklausomas auditas ar panašūs veiklos rezultatų patikrinimai atitinkamos įmonės sąskaita.

12 straipsnis

Įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas sąnaudų apskaičiavimas

1. Kai nacionalinės reguliavimo institucijos mano, kad 3–10 straipsniuose nurodytų universaliųjų paslaugų teikimas paskirtosioms įmonėms gali būti nepagrįstai didelė prievolė, jos apskaičiuoja universaliųjų paslaugų teikimo grynąsias sąnaudas.

Tuo tikslu nacionalinės reguliavimo institucijos:

- pagal IV priedo A dalį apskaičiuoja universaliųjų paslaugų įpareigojimų grynąsias sąnaudas atsižvelgdamos į rinkos naudą, kurią gauna įmonė, paskirta teikti universaliąsias paslaugas; arba
- pasinaudoja universaliųjų paslaugų teikimo grynosiomis sąnaudomis, kurios yra nustatytos taikant skyrimo mechanizmą pagal 8 straipsnio 2 dalį.

2. Sąskaitas ir (arba) kitą informaciją, kuria remiantis apskaičiuojamos universaliųjų paslaugų įpareigojimų grynosios sąnaudos pagal šio straipsnio 1 dalies a punktą, patikrina arba auditą atlieka

⁽¹⁾ OL L 108, 2002 4 24, p. 21.

nacionalinė reguliavimo institucija arba nuo suinteresuotų šalių nepriklausoma įstaiga ir patvirtina nacionalinė reguliavimo institucija. Sąnaudų apskaičiavimo rezultatai ir audito išvados turi būti viešai prieinami.

13 straipsnis

Įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas finansavimas

1. Kai, remdamosi 12 straipsnyje nurodytu grynųjų sąnaudų apskaičiavimu, nacionalinės reguliavimo institucijos nustato, kad įmonei universaliosios paslaugos įpareigojimai yra nepagrįstai didelė prievolė, valstybės narės paskirtosios įmonės prašymu nusprendžia:

- a) pradėti skaidriai taikyti tai įmonei nustatytų grynųjų sąnaudų kompensavimo iš viešųjų lėšų mechanizmą ir (arba)
- b) paskirstyti universaliųjų paslaugų įpareigojimų grynąsias sąnaudas elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikėjams.

2. Kai grynosios sąnaudos paskirstomos pagal šio straipsnio 1 dalies b punktą, valstybės narės nustato sąnaudų paskirstymo mechanizmą, kurį administruoja nacionalinė reguliavimo institucija arba nuo naudos gavėjų nepriklausoma įstaiga, nacionalinei reguliavimo institucijai prižiūrint. Finansuoti galima tik 3–10 straipsniuose nustatytų įpareigojimų grynąsias sąnaudas, apskaičiuotas pagal 12 straipsnį.

3. Sąnaudų paskirstymo mechanizmas taikomas laikantis skaidrumo, kuo mažesnio rinkos iškraipymo, nediskriminavimo ir proporcingumo principų pagal IV priedo B dalies nuostatas. Valstybės narės gali nereikalauti įnašų iš įmonių, kurių nacionalinė apyvarta yra mažesnė už nustatytą ribą.

4. Visi mokesčiai, susiję su universaliųjų paslaugų įpareigojimų sąnaudų paskirstymu, turi būti išskaidyti ir kiekvienai įmonei nurodyti atskirai. Tokie mokesčiai neturi būti taikomi ir renkami iš įmonių, kurios valstybės narės, nustačiusios sąnaudų paskirstymo mechanizmą, teritorijoje paslaugų neteikia.

14 straipsnis

Skaidrumas

1. Kai yra nustatytas universaliųjų paslaugų įpareigojimų grynųjų sąnaudų paskirstymo mechanizmas, kaip nurodyta 13 straipsnyje, nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad sąnaudų paskirstymo principai ir informacija apie taikomą mechanizmą būtų vieši.

2. Atsižvelgdamos į Bendrijos ir nacionalines verslo slaptumo taisykles, nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad tais atvejais, kai fondas yra sudarytas ir jau veikia, būtų skelbiama metinė ataskaita, kurioje būtų nurodytos universaliųjų paslaugų įpareigojimų apskaičiuotos sąnaudos, visų dalyvaujančių įmonių įnašai ir bet kokia rinkos nauda, kurią paskirtoji įmonė (-s) gauna teikdama universaliąsias paslaugas.

15 straipsnis

Universaliųjų paslaugų apimties persvarstymas

1. Komisija reguliariai persvarsto universaliųjų paslaugų apimtį, ypač tais atvejais, kai Europos Parlamentui ir Tarybai ketina siūlyti ją keisti ar iš naujo nustatyti. Pirmą kartą universaliųjų paslaugų apimtis persvarstoma per dvejus metus nuo 38 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nurodytos taikymo datos, o po to kas trejus metus.

2. Universaliųjų paslaugų apimtis persvarstoma atsižvelgiant į socialinius, ekonomikos ir technologijos pokyčius, taip pat, *inter alia*, į mobilumą ir duomenų dažnius bei daugumos abonentų naudojamas technologines priemones. Persvarstymas atliekamas pagal V priedą. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia persvarstymo rezultatų ataskaitą.

III SKYRIUS

ĮMONIŲ, TURINČIŲ DIDELĘ ĮTAKĄ TAM TIKROSE RINKOSE, REGULIAVIMAS

16 straipsnis

Įpareigojimų persvarstymas

1. Valstybės narės išlaiko visus įpareigojimus, susijusius su:

- a) mažmeniniais viešojo telefono ryšio tinklo prieigos ir naudojimo tarifais, taikomais pagal 1998 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/10/EB dėl atvirojo tinklo teikimo (ATT) nuostatos taikymo balso telefonijai ir universaliųjų telekomunikacijų paslaugų konkurencinėje aplinkoje ⁽¹⁾ 17 straipsnį;
- b) operatoriaus pasirinkimu ar išankstiniu pasirinkimu pagal 1997 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 97/33/EB dėl telekomunikacijų sujungimo siekiant

⁽¹⁾ OL L 101, 1998 4 1, p. 24.

užtikrinti universaliąsias paslaugas ir sąveiką taikant atvirojo tinklo teikimo (ATT) principus ⁽¹⁾;

- c) skirtosiomis linijomis pagal Direktyvos 92/44/EEB 3, 4, 6, 7, 8 ir 10 straipsnius,

kol nėra atliktas persvarstymas ir nėra priimtas sprendimas laikantis šio straipsnio 3 dalyje nustatytos tvarkos.

2. Komisija atitinkamas rinkas, kuriose taikomi mažmeninių rinkų įpareigojimai, nurodo pradinėje rekomendacijoje dėl atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų ir transnacionalines rinkas įvardijančiame sprendime, kuris turi būti priimtas pagal Direktyvos 2002/21/EB (Pagrindų direktyva) 15 straipsnį.

3. Valstybės narės užtikrina, kad kuo greičiau po šios direktyvos įsigaliojimo, o po to reguliariai nacionalinės reguliavimo institucijos atliktų rinkos analizę Direktyvos 2002/21/EB (Pagrindų direktyva) 16 straipsnyje nustatyta tvarka, siekdamos nustatyti, ar palikti galioti, pakeisti ar atšaukti su mažmeninėmis rinkomis susijusius įpareigojimus. Priemonės priimamos Direktyvos 2002/21/EB (Pagrindų direktyva) 7 straipsnyje nustatyta tvarka.

17 straipsnis

Mažmeninių paslaugų reguliavimas

1. Kai:

- a) atlikusi rinkos analizę pagal 16 straipsnio 3 dalį, nacionalinė reguliavimo institucija nusprendžia, kad tam tikra mažmeninė rinka, nustatyta pagal Direktyvos 2002/21/EB (Pagrindų direktyva) 15 straipsnį, nėra veiksmingai konkurencinė, ir

- b) nacionalinė reguliavimo institucija padaro išvadą, kad pagal Direktyvą 2002/19/EB (Prieigos direktyva) arba šios direktyvos 19 straipsnį skiriami įpareigojimai nepadės pasiekti Direktyvos 2002/21/EB (Pagrindų direktyva) 8 straipsnyje nurodytų tikslų,

valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo institucijos įmonėms, kurios pagal Direktyvos 2002/21/EB (Pagrindų direktyva) 14 straipsnį turi didelę įtaką tam tikroje mažmeninėje rinkoje, skirtų atitinkamus įpareigojimus.

2. Pagal šio straipsnio 1 dalį skirti įpareigojimai grindžiami nustatytos problemos pobūdžiu ir, atsižvelgiant į Direktyvos 2002/21/EB (Pagrindų direktyva) 8 straipsnį, turi būti proporcingi ir pateisinami. Tai gali būti reikalavimai, kad įvardytos įmonės netaikytų per didelių kainų, netrukdytų kitoms įmonėms įeiti į rinką, nevaržytų konkurencijos nustatydamos nesąžiningas kainas, neteiktų nepateisinamų privilegijų konkretiems galutiniams paslaugų gavėjams ir nepateisinamai neišskaidytų paslaugų. Nacionalinės reguliavimo institucijos, siekdamos apsaugoti galutinių paslaugų gavėjų interesus ir skatinti tikrą konkurenciją, tokioms įmonėms gali nustatyti aukščiausių mažmeninių kainų ribą, kontroliuoti atskirus tarifus, taikyti priemones, kuriomis tarifai pagrindžiami sąnaudomis arba kainomis palyginamose rinkose.

3. Paprašytos nacionalinės reguliavimo institucijos Komisijai teikia informaciją apie vykdomą mažmeninę kontrolę ir atitinkamai atvejais apie konkrečių įmonių taikomas sąnaudų apskaitos sistemas.

4. Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad tais atvejais, kai įmonei taikomos mažmeninio tarifo kontrolės priemonės ar kitokia mažmeninė kontrolė, įmonėje būtų įgyvendintos būtinos ir atitinkamos sąnaudų apskaitos sistemos. Nacionalinės reguliavimo institucijos gali nurodyti, kokį formatą ir kokius apskaitos metodus taikyti. Ar laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos, tikrina nepriklausoma kvalifikuota organizacija. Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad tokio tikrinimo ataskaita būtų skelbiama kasmet.

5. Nepažeisdamos 9 straipsnio 2 dalies ir 10 straipsnio, nacionalinės reguliavimo institucijos netaiko mažmeninės kontrolės mechanizmo pagal šio straipsnio 1 dalį geografinėms ar paslaugų gavėjų rinkoms, kai įsitikina, kad jose yra veiksminga konkurencija.

18 straipsnis

Minimalaus skirtųjų linijų rinkinio kontrolė

1. Kai, pagal 16 straipsnio 3 dalį atlikusi rinkos analizę, nacionalinė reguliavimo institucija nustato, kad viso minimalaus skirtųjų linijų rinkinio ar jo dalies rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos, ji pagal Direktyvos 2002/21/EB 14 straipsnį nustato įmones, turinčias didelę įtaką visoje savo teritorijoje ar jos dalies rinkoje teikiant šiuos konkrečius minimalaus skirtųjų linijų rinkinio paslaugų elementus. Nacionalinė reguliavimo institucija tokioms įmonėms tose konkrečiose skirtųjų linijų rinkose skiria minimalaus skirtųjų linijų rinkinio teikimo įpareigojimus, nurodytus standartų sąraše, paskelbtame pagal Direktyvos 2002/21/EB

⁽¹⁾ OL L 199, 1997 7 26, p. 32. Direktyva su pakeitimais, padarytais Direktyva 98/61/EB (OL L 268, 1998 10 3, p. 37).

(Pagrindų direktyva) 17 straipsnį *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*, ir tokio teikimo sąlygas, nurodytas šios direktyvos VII priede.

2. Kai, pagal 16 straipsnio 3 dalį atlikusi rinkos analizę, nacionalinė reguliavimo institucija nustato, kad atitinkama skirtųjų linijų minimalaus rinkinio rinka yra tikrai konkurencinė, ji toje konkrečioje skirtųjų linijų rinkoje panaikina šio straipsnio 1 dalyje nurodytus įpareigojimus.

3. Skirtųjų linijų minimalus rinkinys su suderintomis charakteristikomis ir atitinkami standartai skelbiami *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* kaip dalis standartų sąrašo, nurodyto Direktyvos 2002/21/EB (Pagrindų direktyva) 17 straipsnyje. Komisija šios direktyvos 37 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka gali priimti pataisas, kurių reikia skirtųjų linijų minimaliam rinkiniui priderinti prie naujų technikos ir rinkos paklausos pokyčių, taip pat iš minimalaus rinkinio išbraukti tam tikras skirtųjų linijų rūšis.

19 straipsnis

Operatoriaus pasirinkimas ir operatoriaus išankstinis pasirinkimas

1. Nacionalinės reguliavimo institucijos reikalauja, kad įmonės, kurios pagal 16 straipsnio 3 dalį yra įvardytos kaip turinčios didelę įtaką rinkoje teikiant prijungimą prie viešojo telefono ryšio tinklo ir jo naudojimą fiksuotoje vietoje, savo abonentams leistų naudotis bet kurio sujungto viešai prieinamų telefono ryšio paslaugų teikėjo paslaugomis:

- a) atskirais skambučiais, surinkus operatoriaus pasirinkimo kodą;
- b) išankstiniu pasirinkimu, kartu su priemone panaikinti bet kokį išankstinį pasirinkimą atskiru skambučiu surinkus operatoriaus pasirinkimo kodą.

2. Paslaugų gavėjų reikalavimai, kad tokios priemonės būtų įdiegtos kituose tinkluose ir kitais būdais, vertinami atliekant rinkos analizę, kaip nustatyta Direktyvos 2002/21/EB (Pagrindų direktyva) 16 straipsnyje, ir įgyvendinami pagal Direktyvos 2002/19/EB (Prieigos direktyva) 12 straipsnį.

3. Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad kainos už prieigą ir sujungimą teikiant šio straipsnio 1 dalyje nurodytas priemones būtų pagrįstos sąnaudomis ir kad tiesioginiai abonentų mokesčiai neatgrasintų naudotis tokiomis priemonėmis.

IV SKYRIUS

GALUTINIŲ PASLAUGŲ GAVĖJŲ INTERESAI IR TEISĖS

20 straipsnis

Sutartys

1. Šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalys taikomos nepažeidžiant Bendrijos taisyklių dėl vartotojų apsaugos, ypač Direktyvų 97/7/EB ir 93/13/EB, ir nacionalinių taisyklių, suderintų su Bendrijos teise.

2. Valstybės narės užtikrina, kad, užsisakydami paslaugas, teikiančias sujungimą ir (arba) prieigą prie viešojo telefono ryšio tinklo, vartotojai turėtų teisę su įmone ar įmonėmis, teikiančiomis tokias paslaugas, sudaryti sutartį. Sutartyje nurodoma bent ši informacija:

- a) teikėjo tapatybė ir adresas;
- b) teikiama paslauga, paslaugos kokybės lygis ir pradinio sujungimo laikas;
- c) priežiūros paslaugų rūšys;
- d) informacija apie kainas ir tarifus bei būdus, kaip galima gauti naujausią informaciją apie taikomus tarifus ir mokesčius už priežiūrą;
- e) sutarties trukmė, paslaugų ir sutarties pratęsimo bei nutraukimo sąlygos;
- f) kompensacija ir grąžinamos sumos, kurios bus taikomos, jei paslaugų kokybė neatitinka kokybės, nurodytos pagal sutartį; ir
- g) būdas, kaip pradėti ginčų sprendimo procedūras pagal 34 straipsnį.

Valstybės narės šias prievoles gali taikyti ir kitiems galutiniams paslaugų gavėjams.

3. Kai sutartys sudaromos tarp vartotojų ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų, išskyrus tuos, kurie teikia sujungimą ir (ar) prieigą prie viešojo telefono ryšio tinklo, tokiose sutartyse taip pat turi būti įrašoma šio straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija. Valstybės narės šį įpareigojimą gali taikyti ir kitiems galutiniams paslaugų gavėjams.

4. Gavę pranešimą apie planuojamus sutartinių sąlygų pakeitimus, abonentai turi teisę be jokių nuobaudų nutraukti sutartį. Apie planuojamus tokius pakeitimus abonentams pranešama iš

anksto, ne mažiau kaip prieš mėnesį, ir kartu pranešama apie jūteisę be jokių nuobaudų nutraukti sutartį, jei naujosios sąlygos jiems nepriimtinos.

21 straipsnis

Skaidrumas ir informacijos skelbimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniams paslaugų gavėjams ir vartotojams pagal II priedo nuostatas būtų prieinama skaidri ir naujausia informacija apie taikomas kainas ir tarifus bei viešai prieinamų telefono ryšio paslaugų prieigos ir naudojimo standartinės sąlygas.

2. Nacionalinės reguliavimo institucijos skatina teikti tikslingą informaciją, kad galutiniai paslaugų gavėjai ir vartotojai galėtų savarankiškai įvertinti alternatyvių galimybių kainą, pavyzdžiui, interaktyviomis priemonėmis.

22 straipsnis

Paslaugų kokybė

1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo institucijos, atsižvelgusios į suinteresuotų šalių nuomonę, galėtų reikalauti, kad įmonės, teikiančios viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas, skelbtų galutiniams paslaugų gavėjams skirtą pakankamą ir naujausią informaciją, kurią galima palyginti, apie savo paslaugų kokybę. Nacionalinės reguliavimo institucijos prašymu tokia informacija jai teikiama prieš paskelbiant.

2. Nacionalinės reguliavimo institucijos, siekdamos, kad galutiniams paslaugų gavėjams būtų prieinama išsami informacija, kurią galima palyginti ir kuria lengva naudotis, gali, *inter alia*, nurodyti paslaugos kokybės parametrus, kuriuos reikia vertinti, ir skelbtinos informacijos turinį, formą bei skelbimo būdą. Atitinkamais atvejais galima taikyti III priede pateiktus parametrus, apibrėžimus ir matavimus.

23 straipsnis

Tinklo vientisumas

Valstybės narės imasi visų būtinų priemonių užtikrinti viešojo telefono ryšio tinklo vientisumą fiksuotose vietose, o katastrofiškais tinklo gedimo ar *force majeure* atvejais galimybę naudotis viešuoju telefono ryšio tinklu ir viešai prieinamomis telefono ryšio paslaugomis fiksuotose vietose. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės, teikiančios viešai prieinamas telefono ryšio paslaugas fiksuotose vietose, imtųsi visų reikiamų priemonių, kad būtų užtikrinta galimybė naudotis pagalbos paslaugomis.

24 straipsnis

Vartotojų skaitmeninės televizijos įrangos sąveika

Pagal VI priedą valstybės narės užtikrina ten nurodytos vartotojų skaitmeninės televizijos įrangos sąveiką.

25 straipsnis

Operatoriaus pagalba ir informacijos apie abonentus teikimo paslaugos

1. Valstybės narės užtikrina, kad viešai prieinamų telefono ryšio paslaugų abonentai turėtų teisę būti įrašyti į viešą abonentų knygą, nurodytą 5 straipsnio 1 dalies a punkte.

2. Valstybės narės užtikrina, kad visos įmonės, skiriančios telefono numerius abonentams, tenkintų visus pagrįstus prašymus, susijusius su viešai prieinamomis informacijos apie abonentus teikimo paslaugomis ir abonentų knygomis, suteikti atitinkamą informaciją sutarta forma sąžiningomis, objektyviomis, pagrįstomis sąnaudomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis.

3. Valstybės narės užtikrina, kad visiems galutiniams paslaugų gavėjams, prijungtiems prie viešojo telefono ryšio tinklo, būtų prieinamos operatoriaus pagalbos paslaugos ir informacijos apie abonentus teikimo paslaugos pagal 5 straipsnio 1 dalies b punktą.

4. Valstybės narės netaiko jokių norminių apribojimų, kurie galutiniams paslaugų gavėjams vienoje valstybėje narėje neleistų tiesiogiai gauti informacijos apie abonentus teikimo paslaugą kitoje valstybėje narėje.

5. Šio straipsnio 1, 2, 3 ir 4 dalys taikomos laikantis Bendrijos teisės reikalavimų dėl asmens duomenų ir privatumo apsaugos, ypač Direktyvos 97/66/EB 11 straipsnio.

26 straipsnis

Vienas Europos skubaus iškvietimo telefono numeris

1. Valstybės narės užtikrina, kad, be kitų nacionalinių reguliavimo institucijų nurodytų nacionalinių skubaus iškvietimo telefono numerių, visi viešai prieinamų telefono ryšio paslaugų galutiniai paslaugų gavėjai, įskaitant ir taksofonų naudotojus, galėtų nemokamai paskambinti vienu Europos skubaus iškvietimo telefono numeriu „112“.

2. Valstybės narės užtikrina, kad, surinkus vieną Europos skubaus iškvietimo numerį „112“, į skambučius būtų tinkamai atsakoma ir būtų aptarnaujama pagal tinklų technologines galimybes taip, kad atitiktų nacionalinius pagalbos tarnybų sistemos organizacinis reikalavimus.

3. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės, eksploatuojančios viešuosius telefono ryšio tinklus, pasirūpintų, kad informacija apie tai, iš kur skambinama vienu Europos skubaus iškvietimo telefono numeriu „112“, būtų prieinama pagalbos tarnyboms, kiek techniškai įmanoma.

4. Valstybės narės užtikrina, kad piliečiai būtų pakankamai informuoti apie vieną Europos skubaus iškvietimo telefono numerį „112“ ir jo naudojimą.

27 straipsnis

Europos telefono prieigos kodai

1. Valstybės narės užtikrina, kad kodas „00“ būtų tarptautinės prieigos kodas. Skambučiams tarp kaimyninių vietovių, esančių skirtingose valstybėse narėse, galima nustatyti naują arba toliau taikyti tą pačią specialią tvarką. Viešai prieinamų telefono ryšio paslaugų galutiniai paslaugų gavėjai tose vietovėse turi būti apie tokią tvarką išsamiai informuoti.

2. Valstybės narės užtikrina, kad visos viešuosius telefono ryšio tinklus eksploatuojančios įmonės aptarnautų visus skambučius į Europos telefonijos numeracijos erdvę nepažeisdamos viešuosius telefono ryšio tinklus eksploatuojančios įmonės poreikio susigrąžinti skambučio perdavimo savo tinklu sąnaudas.

28 straipsnis

Negeografiniai numeriai

Valstybės narės užtikrina, kad galutiniai paslaugų gavėjai iš kitų valstybių narių galėtų pasiekti negeografinius numerius savo teritorijoje, kur tai techniškai ir ekonomiškai įmanoma, išskyrus atvejus, kai asmuo, kuriam skambinama, dėl komercinių priežasčių yra apribojęs prieigą skambinantiesiems, esantiems tam tikrose geografinėse teritorijose.

29 straipsnis

Galimybė naudotis papildomomis priemonėmis

1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo institucijos galėtų reikalauti, kad viešuosius telefono ryšio tinklus eksploatuojančios įmonės galutiniams paslaugų gavėjams suteiktų galimybę naudotis I priedo B dalyje išvardytomis priemonėmis, jei tai techniškai įmanoma ir ekonomiškai pateisinama.

2. Valstybė narė gali nuspręsti visoje savo teritorijoje ar tam tikroje jos dalyje atsisakyti šio straipsnio 1 dalyje nurodytos teisės, jei, atsižvelgusi į suinteresuotų šalių nuomonę, ji mano, kad yra pakankamos galimybės naudotis tokiomis priemonėmis.

3. Nepažeisdamos 10 straipsnio 2 dalies, valstybės narės visoms įmonėms kaip bendrą reikalavimą gali taikyti I priedo A dalies e punkte nurodytą paslaugos nutraukimo įpareigojimą.

30 straipsnis

Numerio perkeliamumas

1. Valstybės narės užtikrina, kad visi viešai prieinamų telefono ryšio paslaugų, įskaitant judriojo ryšio paslaugas, abonentai, kurie to pageidauja, galėtų išlaikyti savo numerį (numerius), nesvarbu, kokia įmonė teikia paslaugą:

- a) geografinių numerių atveju — konkrečioje vietoje ir
- b) negeografinių numerių atveju — bet kurioje vietoje.

Ši pastraipa netaikoma numerių perkėlimui tarp tinklų, teikiančių paslaugas fiksuotoje vietoje, ir judriojo ryšio tinklų.

2. Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad kainos už sujungimą, susijusį su numerių perkėlimu, būtų pagrįstos sąnaudomis ir kad tiesioginiai abonentų mokesčiai, jei taikomi, neatgrasintų naudotis tokiomis priemonėmis.

3. Nacionalinės reguliavimo institucijos mažmeninių tarifų už numerių perkėlimą netaiko tokiu būdu, kuris iškreiptų konkurenciją, pavyzdžiui, nustatydamos specifinius ar bendrus mažmeninius tarifus.

31 straipsnis

Privalomojo programų siuntimo įpareigojimai

1. Valstybės narės savo jurisdikcijoje esančioms įmonėms, teikiančioms elektroninių ryšių tinklus radijo ir televizijos programų transliavimo paskirstymui visuomenei, gali nustatyti pagrįstus privalomojo programų siuntimo įpareigojimus teikti nustatytus radijo ir televizijos transliavimo kanalus bei paslaugas, jeigu didelė dalis tokių tinklų galutinių paslaugų gavėjų naudojasi jais kaip pagrindine priemone radijo ir televizijos transliacijoms priimti. Tokius įpareigojimus galima nustatyti tik tais atvejais, kai jie yra būtini aiškiai apibrėžtiems bendriems tikslams pasiekti; šie įpareigojimai turi būti proporcingi ir skaidrūs. Juos būtina reguliariai persvarstyti.

2. Nei šio straipsnio 1 dalis, nei Direktyvos 2002/19/EB (Prieigos direktyva) 3 straipsnio 2 dalis nekliudo valstybių narių teisei nustatyti atitinkamą atlygį, jei reikia, už priemones, taikomas

pagal šį straipsnį, užtikrinant, kad panašiomis aplinkybėmis kitos elektroninių ryšių tinklus teikiančios įmonės nebūtų diskriminuojamos. Jei valstybės narės numato atlygį, jos užtikrina, kad jis būtų taikomas proporcingai ir skaidriai.

V SKYRIUS

BENDROSIOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32 straipsnis

Papildomos privalomos paslaugos

Valstybės narės gali nuspręsti, kad papildomai prie paslaugų, teikiamų pagal II skyriuje apibrėžtus universaliųjų paslaugų įpareigojimus, jų teritorijoje būtų viešai prieinamos kitos paslaugos, bet tokiais atvejais konkrečioms įmonėms negalima taikyti kompensacijų mechanizmo.

33 straipsnis

Konsultacijos su suinteresuotomis šalimis

1. Valstybės narės užtikrina, kiek tai tikslinga, kad nacionalinės reguliavimo institucijos atsižvelgtų į galutinių paslaugų gavėjų ir vartotojų (įskaitant pirmiausia paslaugų gavėjus su negalia), gamintojų, elektroninių ryšių tinklus ir (arba) paslaugas teikiančių įmonių nuomonę klausimais, susijusiais su galutinių paslaugų gavėjų ir vartotojų teisėmis viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų srityje, ypač kai jie turi didelę įtaką rinkoje.

2. Atitinkamais atvejais suinteresuotos šalys, vadovaujamos nacionalinių reguliavimo institucijų, gali sukurti mechanizmus, kuriuose dalyvauja vartotojai, paslaugų gavėjų grupės ir paslaugų teikėjai, bendrai paslaugų kokybei pagerinti nustatant ir stebint, *inter alia*, elgesio kodeksus ir veiklos normas.

34 straipsnis

Neteisminis ginčų sprendimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų sukurtos skaidrios, paprastos ir nebrangios neteisminės procedūros ginčams su vartotojais spręsti dėl klausimų, kuriems taikoma ši direktyva. Valstybės narės patvirtina priemones, užtikrinančias, kad ginčai būtų

sprendžiami sąžiningai ir greitai, o pateisinamais atvejais nustato sumokėtų sumų grąžinimo ir (arba) kompensavimo sistemą. Valstybės narės šiuos įpareigojimus gali skirti ginčams su kitais galutiniais paslaugų gavėjais.

2. Valstybės narės užtikrina, kad jų teisės aktai netrukdytų įsteigti skundų nagrinėjimo tarnybas ir numatyti operatyvias kompiuteriniu ryšiu teikiamas atitinkamo teritorinio lygio paslaugas, kad vartotojams ir galutiniams paslaugų gavėjams būtų lengviau išspręsti ginčą.

3. Kai tokiuose ginčiuose dalyvauja skirtingų valstybių narių šalys, valstybės narės koordinuoja savo pastangas ginčui išspręsti.

4. Šis straipsnis nepažeidžia nacionalinių teismo procedūrų.

35 straipsnis

Techninis suderinimas

Pakeitimus, reikalingus I, II, III, VI ir VII priedų nuostatoms priderinti prie technologinių ir rinkos paklausos pokyčių, priima Komisija 37 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

36 straipsnis

Pranešimų, stebėsenos ir persvarstymo procedūros

1. Iki 38 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nurodytos taikymo dienos, o vėliau iškart po to, kai pasikeičia įmonių, paskirtų vykdyti įpareigojimus teikti universaliąsias paslaugas pagal 8 straipsnio 1 dalį, pavadinimai, nacionalinės reguliavimo institucijos apie tai praneša Komisijai.

Komisija tą informaciją lengvai prieinama forma išplatina Ryšių komitetui, nurodytam 37 straipsnyje.

2. Nacionalinės reguliavimo institucijos Komisijai praneša operatorių, kurie pagal šią direktyvą laikomi turintys didelę įtaką rinkoje, pavadinimus ir jiems pagal šią direktyvą taikomus įpareigojimus. Komisijai nedelsiant pranešama apie bet kuriuos įmonėms taikomų įpareigojimų pakeitimus ar įmonių, kurioms ši direktyva turi įtakos, pakeitimus.

3. Komisija reguliariai, o pirmą kartą ne vėliau kaip po trejų metų nuo 38 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nurodytos dienos, persvarsto šios direktyvos veikimą ir apie tai praneša Europos

Parlamentui ir Tarybai. Valstybės narės ir nacionalinės reguliavimo institucijos šiuo tikslu Komisijai teikia būtiną informaciją.

37 straipsnis

Komitetas

1. Komisijai padeda Ryšių komitetas, įsteigtas Direktyvos 2002/21EB (Pagrindų direktyva) 22 straipsniu.

2. Kai daroma nuoroda į šią straipsnio dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai, atsižvelgiant į jo 8 straipsnio nuostatas.

Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje nustatytas laikotarpis — trys mėnesiai.

3. Komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles.

38 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję ne vėliau kaip iki 2003 m. liepos 24 d., įgyvendina šią direktyvą. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Jos taiko tas priemones nuo 2003 m. liepos 25 d.

2. Valstybės narės, tvirtindamos šias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

3. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų ir visų jų vėlesnių pakeitimų tekstus.

39 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja jos paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* dieną.

40 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2002 m. kovo 7 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

P. COX

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. C. APARICIO

I PRIEDAS

10 STRAIPSNYJE (IŠLAIDŲ KONTROLĖ) IR 29 STRAIPSNYJE (GALIMYBĖ NAUDOTIS PAPILDOMOMIS PRIEMONĖMIS) NURODYTŲ PRIEMONIŲ IR PASLAUGŲ APIBŪDINIMAS**A dalis. 10 straipsnyje nurodytos priemonės ir paslaugos**a) *Detalios sąskaitos*

Valstybės narės privalo užtikrinti, kad nacionalinės reguliavimo institucijos, laikydamosi atitinkamų įstatymų dėl asmens duomenų ir privatumo apsaugos, galėtų nustatyti sąskaitų, kurias paskirtosios įmonės (kaip nustatyta 8 straipsnyje) nemokamai teikia vartotojams, pagrindinį detalizavimo lygį, kad jie galėtų:

- i) patikrinti ir kontroliuoti mokesčius už naudojimąsi viešuoju telefono ryšio tinklu fiksuotoje vietoje ir (arba) už susijusias viešai prieinamas telefono ryšio paslaugas ir
- ii) tinkamai stebėti naudojimąsi jais ir išlaidas ir taip galėtų pakankamai gerai kontroliuoti savo sąskaitas.

Tam tikrais atvejais taikant pagrįstus tarifus arba nemokamai abonentams gali būti suteikiama papildomos sąskaitos detalės.

Skambinančiam abonentui nemokami skambučiai, įskaitant skambučius pagalbos linijoms, neturi būti nurodyti tokio abonento detalioje sąskaitoje.

b) *Atrankinis siunčiamų skambučių blokavimas nemokamai*

Tai yra priemonė, kuria abonentas gali, jeigu paprašo telefono ryšio paslaugos teikėjo, nemokamai blokuoti siunčiamus tam tikros rūšies skambučius arba skambučius į tam tikrus numerius.

c) *Išankstinio apmokėjimo sistemos*

Valstybės narės turi užtikrinti, kad nacionalinės reguliavimo institucijos galėtų reikalauti, kad paskirtosios įmonės teiktų vartotojams galimybę sumokėti už prieigą prie viešojo telefono ryšio tinklo ir už viešai prieinamas telefono ryšio paslaugas išankstinio apmokėjimo būdu.

d) *Prijungimo mokesčio mokėjimas dalimis*

Valstybės narės turi užtikrinti, kad nacionalinės reguliavimo institucijos galėtų reikalauti, kad paskirtosios įmonės leistų vartotojams dalimis sumokėti mokesťį už prijungimą prie viešojo telefono ryšio tinklo.

e) *Sąskaitų neapmokėjimas*

Valstybės narės turi leisti taikyti tam tikras proporcingas, nediskriminacines ir skelbiamas priemones, kai neapmokamos telefono sąskaitos už naudojimąsi viešuoju telefono ryšio tinklu fiksuotose vietose. Šios priemonės turi užtikrinti, kad abonentai iš anksto būtų išpėjami apie galimą paslaugos nutraukimą ar atjungimą. Išskyrus sukčiavimo atvejus, nuolatinį vėlavimą apmokėti sąskaitas ar sąskaitų neapmokėjimą, šios priemonės turi užtikrinti, kiek techniškai įmanoma, kad paslaugos nutraukimas apsiribotų tik ta paslauga. Abonentas atjungiamas už neapmokėtas sąskaitas tik po to, kai apie tai yra tinkamai išpėtas. Prieš atjungiant valstybės narės gali leisti tam tikrą laiką teikti ribotas paslaugas, kai abonentui leidžiami tik tokie skambučiai, už kuriuos nereikia mokėti (pavyzdžiui, numeriu „112“).

B dalis. 29 straipsnyje nurodytų priemonių sąrašasa) *Toninis numerio rinkimas arba DTMF (dvigubo tono daugiadažnis veikimas)*

Viešasis telefono ryšio tinklas turi galimybes leisti naudoti DTMF tonus, apibrėžtus ETSI ETR 207, perduodant signalus nuo galinio iki galinio taško visame tinkle tiek vienos valstybės narės ribose, tiek tarp valstybių narių.

b) *Linijos, kuria skambinama, nurodymas*

Prieš sujungiant asmeniui, kuriam skambinama, nurodomas skambinančiojo numeris.

Galimybė naudotis šia priemone suteikiama laikantis atitinkamų įstatymų dėl asmens duomenų ir privatumo apsaugos, ypač Direktyvos 97/66/EB.

Kiek techniškai įmanoma, operatoriai turėtų teikti duomenis ir signalus, kad būtų galima nurodyti liniją, kuria skambinama, ir užtikrinti toninį numerio rinkimą skambinant į kitas valstybes nares.

II PRIEDAS

INFORMACIJA, KURI TURI BŪTI SKELBIAMA PAGAL 21 STRAIPSNĮ (INFORMACIJOS SKAIDRUMAS IR SKELBIMAS)

Nacionalinė reguliavimo institucija pagal 21 straipsnį turi užtikrinti, kad šiame priede nurodyta informacija būtų skelbiama. Kad vartotojai galėtų rinktis remdamiesi informacija, nacionalinė reguliavimo institucija turi nustatyti, kokią informaciją turi skelbti viešuosius telefono ryšio tinklus ir (arba) viešai prieinamas telefono ryšio paslaugas teikiančios įmonės ir kokią informaciją turi skelbti pati nacionalinė reguliavimo institucija.

1. Įmonės pavadinimas ir adresas

Tai yra įmonių, teikiančių viešuosius telefono ryšio tinklus ir (arba) viešai prieinamas telefono ryšio paslaugas, pavadinimai ir jų pagrindinės buveinės adresai.

2. Siūlomos viešai prieinamos telefono ryšio paslaugos

2.1. Viešai prieinamos telefono ryšio paslaugos apimtis

Viešai prieinamų telefono ryšio paslaugų apibūdinimas nurodant, kas įeina į abonentinių mokesčių ir reguliarių nuomos mokesčių (pavyzdžiui, operatoriaus paslaugos, abonentų knygos, informacijos apie abonentus teikimo paslaugos, atrankinis skambučių blokavimas, detalios sąskaitos, priežiūra ir t. t.).

2.2. Standartiniai tarifai, taikomi prieigai, visų tipų mokesčiai už naudojimąsi, priežiūrą, įskaitant informaciją apie taikomas standartines nuolaidas ir specialias ar tikslines tarifų schemas.

2.3. Kompensacijų ir sumokėtų sumų grąžinimo politika, įskaitant konkrečią informaciją apie siūlomas kompensavimo ir sumokėtų sumų grąžinimo schemas.

2.4. Siūlomos priežiūros rūšys.

2.5. Standartinės sutarčių sąlygos, įskaitant atitinkamais atvejais minimalų sutartinį laikotarpį.

3. Ginčų sprendimo mechanizmai, įskaitant pačios įmonės sukurtus mechanizmus.

4. Informacija apie teises, susijusias su universaliosiomis paslaugomis, įskaitant I priede nurodytas priemones ir paslaugas.

III PRIEDAS

PASLAUGOS PARAMETRŲ KOKYBĖ

11 ir 22 straipsniuose nurodyti teikimo laiko ir paslaugos kokybės parametrai, apibrėžimai ir matavimo metodai

Parametras ⁽¹⁾	Apibrėžimas	Matavimo metodas
Laikas pradiniam prijungimui	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1
Gedimų dažnis vienai prieigos linijai	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1
Gedimų šalinimo laikas	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1
Nepavykusių skambučių dažnis ⁽²⁾	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1
Skambučio sujungimo laikas ⁽²⁾	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1
Operatoriaus reagavimo į prašymus suteikti paslaugą laikas	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1
Informacijos apie abonentus paslaugų laikas	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1
Veikiančių monetomis ir kortelėmis mokamų taksofonų santykis	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1
Skundai dėl sąskaitų teisingumo	ETSI EG 201 769-1	ETSI EG 201 769-1

⁽¹⁾ Parametrai turi leisti analizuoti veiklos rezultatus regioniniu lygiu (t. y. ne mažesniu nei 2 lygiu, Eurostato nustatytu Teritorinių statistinių vienetų nomenklatūroje (NUTS)).

⁽²⁾ Valstybės narės gali nuspręsti nereikalauti šių dviejų parametru naujausios informacijos, jei turi įrodymų, kad šiose dviuose srityse rezultatai yra patenkinami.

Pastaba: ETSI EG 201 769 - 1 varianto numeris yra 1.1.1 (2000 m. balandis).

IV PRIEDAS

ĮPAREIGOJIMŲ TEIKTI UNIVERSALIĄSIAS PASLAUGAS GRYNŲJŲ SĄNAUDŲ APSKAIČIAVIMAS IR SĄNAUDŲ SUSIGRAŽINIMO AR PASKIRSTYMO MECHANIZMO NUSTATYMAS PAGAL 12 IR 13 STRAIPSNIUS**A dalis. Grynųjų sąnaudų apskaičiavimas**

Universaliųjų paslaugų įpareigojimai — tai valstybės narės reikalaujamos iš įmonės paslaugos, susijusios su tinklo ar paslaugos teikimu visoje nurodytoje geografinėje teritorijoje, įskaitant prireikus vidutines kainas toje geografinėje teritorijoje už tos paslaugos teikimą ar specialius galimus tarifus vartotojams, turintiems mažas pajamas ar specialių socialinių poreikių.

Nacionalinės reguliavimo institucijos privalo apsvarstyti visas priemones, kurios užtikrintų įmonių (paskirtų ar nepaskirtų) paskatas ekonomiškai vykdyti universaliųjų paslaugų įpareigojimus. Universaliųjų paslaugų įpareigojimų grynosios sąnaudos — tai paskirtosios įmonės grynosios sąnaudos, kai ji dirba teikdama universaliąsias paslaugas, ir jos grynosios sąnaudos, kai ji dirba tokių paslaugų neteikdama. Ši taisyklė taikoma nepriklausomai nuo to, ar tam tikroje valstybėje narėje tinklas yra iki galo išplėtotas, ar jis dar plėtojamas ir plečiamas. Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad būtų teisingai apskaičiuotos sąnaudos, kurių paskirtoji įmonė būtų nusprendusi vengti, jei jai nebūtų nustatytos universaliųjų paslaugų įpareigojimus. Apskaičiuojant grynąsias sąnaudas, reikia įvertinti ir naudą, įskaitant nematerialią naudą, kurią gauna universaliųjų paslaugų operatorius.

Apskaičiuojama remiantis sąnaudomis, priskiriamomis:

- i) konkrečių paslaugų elementams, kurie gali būti teikiami tik nuostolingai arba tokiomis sąlygomis, kurios peržengia įprastų komercinių normų ribas.

Į šią kategoriją gali įeiti tokie paslaugos elementai: prieiga prie telefono ryšio paslaugų ypatingais atvejais, galimybė naudotis tam tikrais taksofonais, tam tikros paslaugos ar įranga žmonėms su negalia ir t. t.;

- ii) konkrečioms galutinėms paslaugų gavėjams ar jų grupėms, kurie, atsižvelgiant į konkretaus tinklo ir paslaugos teikimo sąnaudas, gaunamas pajamas ir valstybės narės nustatytas vidutines kainas geografiniu pagrindu, gali būti aptarnaujami tik su nuostoliu ar tokiomis sąnaudomis, kurios viršija įprastas komercines normas.

Į šią kategoriją įeina tie galutiniai paslaugų gavėjai ar jų grupės, kurių komercinis operatorius, neturintis įpareigojimo teikti universaliąsias paslaugas, neaptarnautų.

Įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas specifinių aspektų grynosios sąnaudos apskaičiuojamos atskirai, kad būtų išvengta dvigubo tiesioginės ar netiesioginės naudos ir sąnaudų apskaitymo. Bendros įmonės patiriamos universaliųjų paslaugų grynosios sąnaudos — tai universaliųjų paslaugų visų konkrečių komponentų grynųjų sąnaudų suma atsižvelgiant į nematerialią naudą. Nacionalinė reguliavimo institucija atsako už grynųjų sąnaudų patikrinimą.

B dalis. Įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas grynųjų sąnaudų susigrąžinimas

Grąžinant ar finansuojant universaliųjų paslaugų įpareigojimų grynąsias sąnaudas paskirtosioms įmonėms, kurioms nustatyti universaliųjų paslaugų įpareigojimai, kompensuojama už paslaugas, kurias jos teikia nekomercinėmis sąlygomis. Kadangi kompensuojant pervedami pinigai, valstybės narės privalo užtikrinti, kad pervedimai būtų vykdomi objektyviai, skaidriai, be diskriminacijos ir proporcingai. Vadinasi, tokie pervedimai turi kuo mažiau iškraipyti konkurenciją ir paslaugų gavėjų paklausą.

Pagal 13 straipsnio 3 dalį sąnaudų paskirstymo mechanizmas, paremtas fondu, turėtų taikyti skaidrias ir neutralias įnašų surinkimo priemones ir taip išvengti, kad įnašai nebūtų renkami du kartus, apskaičiuojant pagal įmonių produkciją ir sąnaudas.

Fondą administruojanti nepriklausoma institucija turi būti atsakinga už įnašų, kurie yra apskaičiuoti taip, kad galėtų padengti universaliųjų paslaugų įpareigojimų grynąsias sąnaudas valstybėje narėje, surinkimą iš įmonių ir privalo prižiūrėti sumų ir (arba) administracinių mokesčių pervedimą įmonėms, turinčioms teisę gauti išmokas iš fondo.

V PRIEDAS

UNIVERSALIŲJŲ PASLAUGŲ APIMTIES PERSVARSTYMO PROCESAS PAGAL 15 STRAIPSNIŲ

Sprendama, ar reikia persvarstyti universaliųjų paslaugų įpareigojimų apimtį, Komisija atsižvelgia į šiuos veiksniai:

- socialinius ir rinkos pokyčius, susijusius su vartotojų naudojimusi paslaugomis,
- socialinius ir rinkos pokyčius, susijusius su paslaugų vartotojams buvimu ir pasirinkimu,
- technologijos pokyčius, susijusius su tuo, kaip paslaugos teikiamos vartotojams.

Svarstydama, ar reikia keisti ar iš naujo apibrėžti įpareigojimus teikti universaliąsias paslaugas, Komisija atsižvelgia į šiuos veiksniai:

- ar konkrečios paslaugos prieinamos daugumai vartotojų ir ar jie jomis naudojami; ar tokių paslaugų trūkumas mažesniajai vartotojų daliai ir nesinaudojimas jomis sąlygoja socialinę atskirtį ir
 - ar konkrečių paslaugų prieinamumas ir naudojimas jomis teikia grynąją naudą visiems vartotojams, ar būtina viešai įsikišti tais atvejais, kai konkrečios paslaugos visuomenei neteikiamos įprastomis komercinėmis sąlygomis?
-

VI PRIEDAS

SKAITMENINĖS VARTOTOJŲ ĮRANGOS SĄVEIKA, NURODYTA 24 STRAIPSNYJE

1. *Įprastas kodavimo algoritmas ir laisvas priėmimas*

Visa vartotojams skirta įranga skaitmeniniams televizijos signalams priimti, parduodama, nuomojama ar kitaip teikiama Bendrijoje, kuri gali išskoduoti skaitmeninius televizijos signalus, turi galėti:

- leisti išskoduoti tokius signalus bendru Europos kodavimo algoritmu, kurį administruoja pripažinta Europos standartų organizacija, šiuo metu — ETSI,
- rodyti ekrane perduotus signalus aiškiai, jei tais atvejais, kai įranga yra nuomojama, nuomininkas laikosi atitinkamo nuomos susitarimo.

2. *Analoginių ir skaitmeninių televizorių sąveika*

Visi analoginiai televizoriai su integruotu ekranu, kurio įstrižainė didesnė kaip 42 cm, parduodami ar nuomjami Bendrijoje, turi turėti bent vieną atvirą sąsajoms skirtą lizdą, atitinkantį pripažintos Europos standartų organizacijos standartus, pavyzdžiui, CENELEC EN 50 049–1:1997 standartą, per kurį galima paprastai prijungti periferinę įrangą, ypač papildomus dekoderius ir skaitmeninius imtuvus.

Visi skaitmeniniai televizoriai su integruotu ekranu, kurio įstrižainė didesnė kaip 30 cm, parduodami ar nuomjami Bendrijoje, turi turėti bent vieną atvirą sąsajoms skirtą lizdą (kurio standartą nustatė pripažinta Europos standartų organizacija arba kuris atitinka tos organizacijos standartus, arba kuris atitinka visoje pramonės šakoje priimtas specifikacijas), pavyzdžiui, DVB paprastą sąsajos konektorių, per kurį galima paprastai prijungti periferinę įrangą ir per kurį eina visi skaitmeninės televizijos signalų elementai, įskaitant informaciją apie interaktyvias ir sąlygiškai prieinamas paslaugas.

VII PRIEDAS

MINIMALŪS SKIRTŪJŲ LINIJŲ REIKALAVIMAI, NURODYTI 18 STRAIPSNYJE

Pastaba: 18 straipsnyje nustatyta tvarka minimalus skirtųjų linijų rinkinys turėtų būti teikiamas Direktyvos 92/44/EB nustatytomis sąlygomis tol, kol nacionalinė reguliavimo institucija nustatys, kad atitinkamoje skirtųjų linijų rinkoje konkurencija tikrai yra veiksminga.

Nacionalinės reguliavimo institucijos turi užtikrinti, kad minimalus skirtųjų linijų rinkinys, minimas 18 straipsnyje, būtų teikiamas skaidriai, be diskriminacijos ir būtų pagrįstas sąnaudomis.

1. Nediskriminavimas

Nacionalinės reguliavimo institucijos turi užtikrinti, kad organizacijos, turinčios didelę įtaką rinkoje pagal 18 straipsnio 1 dalį, laikytųsi nediskriminavimo principo, teikdamos 18 straipsnyje nurodytas skirtąsias linijas. Teikdamos organizacijoms tas pačias paslaugas tokiomis pat sąlygomis, šios organizacijos privalo taikyti tokius pat reikalavimus, o kitoms organizacijoms turi teikti skirtąsias linijas tokiomis pat sąlygomis ir tokios pat kokybės, kaip teikia paslaugas sau pačioms, savo dukterinėms įmonėms ar partneriams.

2. Pagrindimas sąnaudomis

Nacionalinės reguliavimo institucijos atitinkamais atvejais turi užtikrinti, kad skirtųjų linijų tarifai, nurodyti 18 straipsnyje, būtų sudaryti laikantis pagrindinių pagrindimo sąnaudomis principų.

Šiuo tikslu nacionalinės reguliavimo institucijos turi užtikrinti, kad įmonės, turinčios pagal 18 straipsnio 1 dalį didelę įtaką rinkoje, sukurtų ir praktiškai taikytų tinkamą sąnaudų apskaitos sistemą.

Nacionalinė reguliavimo institucija turi turėti gana išsamią informaciją apie sąnaudų apskaitos sistemas, kurias taiko tokios įmonės. Komisijos prašymu šią informaciją jos teikia Komisijai.

3. Skaidrumas

Nacionalinės reguliavimo institucijos turi užtikrinti, kad toliau nurodyta informacija apie minimalų skirtųjų linijų rinkinį, nurodytą 18 straipsnyje, būtų skelbiama lengvai prieinama forma.

3.1. Techninės charakteristikos, įskaitant fizines ir elektrines charakteristikas ir smulkias technines ir veiklos rezultatų specifikacijas, kurios taikomos tinklo galiniame taške.**3.2. Tarifai, įskaitant pradinio prijungimo mokesčius, reguliarius nuomos ir kitus mokesčius. Jei tarifai diferencijuoti, tai turi būti nurodyta.**

Jei, reaguodama į konkretų prašymą, organizacija, turinti pagal 18 straipsnio 1 dalį didelę įtaką rinkoje, mano, kad netikslinga teikti minimalų skirtųjų linijų rinkinį pagal paskelbtus tarifus ir teikimo sąlygas, ji turi siekti sudaryti su nacionaline reguliavimo institucija susitarimą tas sąlygas konkrečiu atveju pakeisti.

3.3. Teikimo sąlygos, įskaitant bent šiuos veiksnius:

— informaciją apie užsakymų tvarką,

— tipišką suteikimo laikotarpį, t. y. laikotarpį, skaičiuojamą nuo tos dienos, kai paslaugų gavėjas tvirtai paprašė skirtosios linijos, per kurį 95 % visų to paties tipo skirtųjų linijų yra sujungtos su vartotojais.

Šis laikotarpis nustatomas remiantis faktiškais skirtųjų linijų suteikimo laikotarpiais per pastarąjį pagrįstos trukmės laiką. Apskaičiuojant nereikia atsižvelgti į atvejus, kai paslaugų gavėjas paprašė vėlesnio suteikimo laikotarpio,

- sutarties laikotarpį, į kurį įeina laikas, bendrai nustatytas sutartyje, ir minimalus sutarties laikas, su kuriuo paslaugų gavėjas privalo sutikti,
- tipišką remonto laiką, t. y. laikotarpį, skaičiuojamą nuo tos dienos, kai pranešimas apie gedimą buvo nusiųstas įmonės, turinčios pagal 18 straipsnio 1 dalį didelę įtaką rinkoje, atsakingam padaliniui, iki to momento, kai 80 % visų tos pačios rūšies skirtųjų linijų yra atstatyta ir atitinkamais atvejais pranešta paslaugų gavėjams. Kai tos pačios rūšies skirtosioms linijoms taikomos skirtingos kokybės remonto klasės, būtina paskelbti skirtingus tipiškus remonto laikotarpius,
- visas sumų susigrąžinimo procedūras.

Be to, kai valstybė narė mano, kad minimalaus skirtųjų linijų rinkinio teikimas nepatenkina paslaugų gavėjų poreikių, ji gali nustatyti atitinkamus pirmiau išvardytų teikimo sąlygų siektinus parametrus.
